ANUL 8 ■ NUMĂRUL 169 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 24.01.-21.02.2025

ROMÂNIA
Newsweek

URMĂTOAREA FRONTIERĂ A CHINEI

BEIJINGUL CAUTĂ SĂ CONTROLEZE SPAȚIUL

25169
5 948494 000029

China se confruntă cu acuzații de spionaj și de înarmare a spațiului cosmic în timp ce construiește un nou observator în Chile despre care criticii spun că va fi folosit în scopuri militare.

Newsweek ROMÂNIA

Alătură-te și tu
celor peste
> 2.500.000
de cititori unici
care aleg
în fiecare lună
newsweek.ro

Cele mai relevante știri,
analize pertinente,
investigații incisive,
opinii echilibrate.

newsweekromania

Newsweek ROMÂNIA

24.01. - 21.02.2025 _ ANUL 8 _ NR.169

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 22 februarie 2025

SUMAR

Periscop

6 **Politică**
Amprenta Federației Ruse în România

12 De ce nu mai pot candida Călin Georgescu și Diana Șoșoacă

Cronica NATO

14 ION PETRESCU
România are a doua forță aeriană aliată limitrofă Mării Negre

Internațional

16 **Alegeri**
Șocurile electorale continuă și în 2025

24 **Geopolitică**
Spion în cer

34 **Rusia**
Serviciile secrete gonzo

38 **Arabia Saudită**
Jocurile sunt făcute

44 **Orientul Mijlociu**
Lupta pentru putere

Magazin

48 **Muzică**
Nimic nu durează o veșnicie

50 The Eras Tour

52 **Filme**
În ochii lui Jude Law

54 **Opinie**
ELTON JOHN:
Lupta mea pentru egalitate și justiție

56 **Știință**
Misterul pisicii roșcate a fost deslușit

58 **CES 2025**
„Gadgeturile cu volan" și AI, vedetele „Revelionului Tehnologiilor"

Calendar

64 A fost lansat pe piață primul computer Apple Macintosh

» P.56

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ **Sabin Orcan**

Redactor-șef _ **Petre Bădică**
Redactor-șef adjunct _ **Mihai Duță**

Senior-editori:
Valentin Bolocan, Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Gabriel Peneș, Răzvan Scăești eanu

Reporteri: **Catinca Doboș, Alexandru Pop, Daniel Toșa**

Contributori: **Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu**

Art director _ **Cecilia Bălănescu**

Corectură _ **Monica Ady**

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

PUBLICITATE _ **carmen.dinca@newsweek.ro**

EVENIMENTE _ **Ioana Dumitru**

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus _ ȘTIRI ÎN 4 FOTOGRAFII

HARAD, ARABIA SAUDITĂ

Raliu

Echipajul format din Attiyah Nasser și Boulanger Edouard, pe Dacia Sandrider, la Raliul Dakar Dakar 2025.

➤ PROFIMEDIA IMAGES

ALTADENA, CALIFORNIA

Dezastru

Un avion cisternă aruncă substanțe ignifuge pentru a limita proporțiile incendiilor devastatoare din California.

PROFIMEDIA IMAGES

POKROVSK, UCRAINA

Război

Un militar ucrainean lansează o dronă de recunoaștere în Pokrovsk.

PROFIMEDIA IMAGES

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Absență

Călin Georgescu a fost prezent doar în poze la protestul organizat pentru a-l susține în București. Călin Georgescu a plecat din țară cu trei zile înainte de miting.

INQUAMPHOTOS / GEORGE CĂLIN

LUKOIL
a realizat un profit de 353 milioane de lei din rafinăria de la Ploiești și lanțul de benzinării din România, în 2023.

Amprenta Federației Ruse în România

Amprenta Federației Ruse, controlată de fostul șef al KGB Vladimir Putin, în România, este foarte mare în domenii cheie. Călin Georgescu e pro-rus, iar în Parlament, o treime din aleși reprezintă partide extremiste. Posesorii de pașapoarte diplomatice românești au dat buzna la Moscova. – *Stelian Negrea*

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

VICTORIA LUI CĂLIN Georgescu în primul tur al alegerilor din România, după o manipulare uriașă pe TikTok, a ridicat problema prezenței Rusiei în România.

Conform datelor portalului SchengenVisaInfo.com, un portal citat de cele mai prestigioase publicații internaționale, Federația Rusă a emis, în perioada 2015-2023, un număr de 5.411 de vize diplomaților din UE, dintre care 1.123 către oficiali români (21%).

Rusia e peste tot în România

Dintre toate statele membre UE, Federația Rusă le-a emis diplomaților români, timp de 8 ani, cele mai multe vize diplomatice.

Înaintea pandemiei, România a fost statul care a beneficiat de cele mai multe vize diplomatice, fiind detronată de către Austria. Un stat cu puternice conexiuni politice și economice cu Federația Rusă.

Una din cinci vize emise de Federația Rusă cetățenilor UE, dată românilor

Ministerul Afacerilor Externe a refuzat să răspundă direct unor întrebări ale *Newsweek România* legate de scopul acestor misiuni diplomatice ale românilor care dețin pașapoarte diplomatice și care au făcut cărare la Moscova.

Nici la întrebarea dacă acest număr de vize emise cu o asemenea generozitate de statul condus de fostul ofițer și șef al KGB, Vladimir Putin, este semnul unor bune relații dintre cele două state.

Parlamentari, artiști, sportivi care n-ar fi predat pașaportul diplomatic

Cum se explică totuși desantul de români cu pașaport diplomatic care a dat buzna în Rusia în ultimii 8 ani? Mai mulți decât cetățenii oricărui alt stat european.

Surse diplomatice vorbesc despre parlamentari care n-ar fi predat pașapoartele diplomatice: „În România, sunt mii de deținători de pașapoarte diplomatice. E posibil să fie foști parlamentari care nu și-au predat pașaportul și-l țin fără drept, , despre asta e vorba, 3.000-4.000 de parlamentari care pot fi de la orice partid. Pot fi de asemenea și artiști sau sportivi. Pașaportul diplomatic ți-l dă Ministerul de Externe. Parlamentarul îl cere și i se dă automat, iar ei se duc pe business. Asta arată că Rusia e un stat prieten, funcțional, nu e ceva legat de MAE".

Aceleași surse afirmă că există un vid legislativ care nu i-ar obliga pe deținătorii de pașapoarte să le depună după ce nu mai au dreptul legal să le dețină: „Pașaportul diplomatic e emis pe o perioadă de 5 ani, și nu ți-l poate da decât MAE. Nu există cadru legislativ care să ți-l retragă. E o dilemă. În mod normal, dacă te ții de capul lor, trebuie să-i ceri direcției consulare să-i someze să-l predea".

MAE: Nu avem date oficiale despre numărul de vize diplomatice acordate românilor

Purtătorul de cuvânt al MAE, Andrei Țărnea, susține că datele oferite de SchengenVisaInfo.com nu ar fi cele oficiale, însă susține că nu are date oficiale.

„Nu am nicio cifră oficială legată de câte vize au fost emise de Federația Rusă pentru deținătorii de pașapoarte diplomatice românești. Ce pot să reiterez formal este că numărul de deplasări și întâlniri diplomatice este scăzut și reflectă dinamica redusă a relațiilor pe fondul războiului ilegal de agresiune dus de Federația Rusă impotriva Ucrainei".

Într-un răspuns către *Newsweek România*, biroul de presă al MAE susține că, după februarie 2022, când Ucraina a fost invadată de trupele ruse, activitatea diplomatică dintre România și Federația Rusă a fost redusă drastic:

„În urma anexării ilegale a peninsulei Crimeea (18 martie 2014) și a acțiunilor destabilizatoare derulate ulterior împotriva Ucrainei de către Federația Rusă, respectiv a impunerii regimului de sancțiuni de către statele membre UE la adresa acesteia din urmă, România (similar celorlalte State Membre UE) a demarat un proces de reflecție cu privire la reprezentarea diplomatică la Moscova, corespunzătoare menținerii dialogului exclusiv la nivel de lucru.

Ulterior declanșării agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei (24 februarie 2022) și a amplificării fără precedent a acțiunilor hibride ruse în spațiul euroatlantic, autoritățile române au decis la 8 iunie 2023 să impună paritatea în reprezentarea diplomatică cu Federația Rusă, prin plafonarea numărului de posturi din cadrul oficiilor diplomatice ruse în țara noastră. Ca urmare a acestei măsuri, a fost redus masiv (cu peste 55%) efectivul acestora".

Rusia și interpușii ei pe primele 3 poziții la importurile de țiței în România

Conform unor date oficiale furnizate de către Autoritatea Vamală Română (AVR) redacției *Newsweek România*, cele mai mari importuri de țiței pentru perioada 01.01.2022-30.09.2024, în România, au avut ca proveniență chiar Federația Rusă.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; BOFDAN CHESARU

AFACERI
În februarie 2023, KazMunayGas a vândut către Lukoil 50% din compania Kalamkas-Khazar, care operează o serie de câmpuri petrolifere. Rafinăria Petromidia (dreapta)

Urmată de Kazahstan, un interpus al Federației Ruse, și de către Turcia, folosită, la rândul ei, de către aceeași Federație Rusă pentru exportul prin intermediari al petrolului și a altor materii prime cu proveniență rusească, supuse sancțiunilor occidentale.

Topul 5 al țărilor după destinația de expediție pentru materii prime este completat de Libia și Guyana.

Astfel, România a importat, în perioada 2022-2024, 9,67 milioane de tone de combustibili lichizi din Federația Rusă, 7,4 milioane de tone din Kazahstan, 4,47 milioane de tone din Turcia, 1,29 milioane din Libia și 0,88 milioane de tone din Guyana.

„Toți oligarhii ruși servesc interesele geostrategice ale Kremlinului"

Compania rusească Lukoil, care deține rafinăria Petrotel de la Ploiești și lanțul de benzinării cu același nume, este deținută de o serie de investitori ruși, dintre care cel mai cunoscut este Vagit Alekperov. Acesta a demisionat, formal, la sfârșitul anului trecut, de la șefia companiei, în urma unor declarații împotriva războiului din Ucraina.

Însă există o certitudine unanim acceptată conform căreia toți oligarhii ruși, indiferent de pozițiile lor publice, sunt un instrument al politicii externe a Kremlinului.

Există o întreagă literatură de specialitate, de la excepționala carte a jurnalistei de investigații Catherine Belton, fost corespondent la Moscova al *Financial Times*, „Oamenii lui Putin. Cum a recuperat KGB-ul Rusia și apoi a atacat Occidentul", până la declarațiile oficiale ale oficialilor americani.

„Corupția este noul instrument al politicii externe ruse. Nu a fost niciodată mai utilă și mai disponibilă, în mâinile unui regim care vrea să provoace disensiuni și ale oligarhilor care răspund la comenzile lui. Este precum kriptonita pentru democrație. Miza este strategică, dar și economică, deoarece Rusia și alte state folosesc corupția și oligarhii ca instrumente de coerciție", afirma Joe Biden, pe când era vicepreședinte al SUA.

Rompetrol Group, care deține rafinăria Petromidia și lanțul de benzinării Rompetrol, este deținută de compania KazMunaiGaz, deținută de statul Kazahstan, situat pe locul doi în topul importurilor de combustibili fosili și lichizi în România.

KazMunayGas are o relație de colaborare extrem de strânsă atât cu Lukoil, cât și cu Federația Rusă.

În februarie 2023, KazMunayGas a vândut către Lukoil 50% din compania Kalamkas-Khazar, care operează o serie de câmpuri petrolifere.

În toamna aceluiași an, Kazakhstan a anunțat că va cumpăra noi vapoare pentru a transporta țițeiul rusesc. Iar, în vara anului trecut Kazakhstan a anunțat că va construi platforme petroliere off-shore pentru a exploata țițeiul dintr-un proiect comun cu Federația Rusă, începând cu 2026.

Vama refuză să ne precizeze ce companii au importat țiței rusesc

Oficialii AVR au refuzat să ne pună la dispoziție numele companiilor care au importat combustibilii fosili din acest top 5, prevalându-se chiar de Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public: „În ceea ce

privește numele companiilor care au importat aceste cantități, vă rugăm să aveți în vedere reglementările art. 12 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, respectiv: «Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, prevăzut la art. 1 și, respectiv, la art. 11-1, următoarele informații: (...) c) informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere dreptului de proprietate intelectuală ori industrială, precum și principiului concurentei loiale, potrivit legii.»".

Afaceri de miliarde ale rușilor duduie în România

În ciuda acționariatului rusesc care a fost diluat ulterior către alte entități pentru a nu se supune regimului sancțiunilor occidentale împotriva Federației Ruse din cauza invaziei ilegale a Ucrainei, afacerile cu miros rusesc prosperă în România.

Cea mai mare este de departe cea a companiei Lukoil care a realizat în 2023 afaceri de 11,1 miliarde lei și un profit de 353 milioane lei din rafinăria de la Ploiești și lanțul de benzinării.

Lukoil a făcut obiectul celui mai mare dosar de evaziune fiscală din România, procurorii punându-i în cârcă acestei companii o eludare a taxelor în valoare de 7,2 miliarde lei.

În final, compania a fost exonerată de către judecători, printre „avocații" acesteia numărându-se chiar premierul PSD de la momentul întocmirii dosarului de către procurori, Victor Ponta, în mod ironic, un fost procuror care și-a început cariera politică pe lângă fostul premier Adrian Năstase.

Mai mult, tot de numele conducerii Lukoil se leagă și dosarului românului Alexandru Pișcan, arestat de către procurorii DIICOT pentru că trimisese unor oficiali ruși o serie de poze cu obiective NATO de pe teritoriul României.

Acesta a fost condamnat de Justiție, la sfârșitul anului trecut, la cinci ani și jumătate pentru trădare în formă continuată.

Conform surselor *Newsweek România*, acesta avea întâlniri dese și cordiale cu membri ai ambasadei Federației Ruse la București, dar și cu cei ai conducerii rafinăriei Lukoil.

După Lukoil, pe locul următor se situează producătorul de aluminiu Alro Slatina, controlat de omul de afaceri rus Vitali Matchisky, care și-a trecut chiar în anul invaziei rusești din Ucraina această afacere pe numele surorii sale, cetățean israelian, pentru a nu fi supus regimului internațional de sancțiuni occidentale.

Matchisky este un apropiat al serviciilor ruse de informații, dar și al lui Serghei Chemezov, un apropiat al lui Vladimir Putin și directorului unui complex militar de stat rusesc.

În România, Alro Slatina nu numai

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; GEORGE CĂLIN

PERSONAJE
Cosmin Guşă şi Diana Şoşoacă, doi fervenţi susţinători ai intereselor Rusiei (stânga sus). George Simion, preşedintele AUR (mijloc). Călin Georgescu (dreapta sus), un candidat susţinut puternic de la Kremlin. Anca Alexandrescu, un promotor important al admiratorilor lui Putin

că nu a fost supusă vreodată vreunui tip de sancţiuni occidentale, dar primeşte subvenţii guvernamentale de la statul român în valoare de sute de milioane de euro.

Compania a avut în 2023 afaceri de 2,85 miliarde de lei.

În plus, Marinel Burduja, tatăl ministrului Energiei, Sebastian Burduja, este membru independent non-executiv în Consiliul de Administraţie al Alro din 2019 până în prezent.

O altă afacere controversată cu miros rusesc este Strabag România. În compania mamă din Austria, un pachet de acţiuni de peste 30% era deţinut de către oligarhul rus Oleg Deripaska.

Oficialii companiei austriece au declarat public că oligarhul rus n-ar mai deţine acest pachet de acţiuni, iar Deripaska a ales să aibă declaraţii publice contrare opiniei Kremlinului despre agresiunea armată din Ucraina.

Între timp, Strabag a fost cooptată de către Ministerul Apărării Naţionale să participe în consorţiu alături de o serie de SRL-uri dubioase de apartament la cel mai mare proiect al NATO din România şi din Europa: construirea bazei militare de la Kogălniceanu, un proiect în valoare de 12 miliarde de euro. Care va transforma baza de la Kogălniceanu în cea mai mare bază militară NATO din Europa, unde vor fi cantonaţi peste 30.000 de soldaţi aliaţi.

Singurele companii care au fost supuse unor sancţiuni din partea Fiscului român au fost compania aviatică Aeroflot şi producătorul de ţevi TMK Artrom. Prima nu mai efectuează oricum zboruri, nu numai în România, dar în niciun alt stat al UE, în timp ce sancţiunile împotriva cele de-a doua companii au fost ridicate.

România s-a retras cu greu din trei bănci ruseşti

Deşi companiile cu acţionariat direct rusesc, dar şi cele care au făcut unele manevre de faţadă pentru a dribla sancţiunile occidentale o duc foarte bine în România, nu mai există sancţiuni oficiale din partea statului român îndreptate împotriva acestora.

Ca urmare a invaziei ilegale şi neprovocate a Ucrainei de către trupele Federaţiei Ruse începând cu februarie 2022.

Urmare a acestei agresiuni, România a demarat cu mare dificultate retragerea dintr-o serie de bănci controlate de Federaţia Rusă şi cu sediul la Moscova: Banca Internaţională de Investiţii (BII), Banca pentru Comerţ şi Dezvoltare la Marea Neagră şi Banca Internaţională pentru Cooperare Economică (BICE).

Partidele extremiste, toate cu „Rusia în suflet"

Toate cele trei partide extremiste intrate în Parlament la ultimele alegeri parlamentare au un puternic sentiment pro-rus, imită la indigo discursul Moscovei şi se întrec în diatribe antioccidentale.

Cel mai nou exemplu este cel al candidatului pro-rus la alegerile prezidenţiale, Călin Georgescu, care a ocupat primul loc la primul tur al alegerilor prezidenţiale.

Al cărui partid politic – Partidul Oamenilor Tineri (POT) – este burduşit cu membri care consideră Federaţia Rusă un factor civilizator.

De ce nu mai pot candida Călin Georgescu și Diana Șoșoacă

Călin Georgescu și Diana Șoșoacă se comportă ca și cum ar putea candida din nou la alegerile prezidențiale. Există însă două decizii CCR care pun în cumpănă acest lucru. – *Andrei Vasilescu*

ÎN MOTIVAREA DECIZIEI PRIN care CCR nu i-a permis Dianei Şoşoacă să candideze la alegerile prezidenţiale se arată că există probe că multe semnături de pe listele de susţinere sunt falsificate şi că, prin declaraţiile sale şi comportamentul public, a dat dovadă de lipsă a ataşamentului faţă de valorile constituţionale.

Diana Şoşoacă nu şi-a schimbat comportamentul

Judecătorii Curţii Constituţionale au invocat, printre altele, participarea Dianei Şoşoacă la o recepţie organizată cu ocazia zilei naţionale a Federaţiei Ruse la ambasada acestei ţări la Bucureşti:

„Doamna Şoşoacă a anunţat că îşi cere scuze Ambasadei Rusiei pentru protestul organizat în faţa ambasadei ce a vizat masacrul de la Fântâna Albă. În continuare, după ce a fost implicată într-un scandal care a avut loc la Palatul Parlamentului şi în care a avut calitatea de agresoare, a susţinut că «România nu e stat de drept. În România s-a instaurat dictatura. Păi în Rusia e mai multă democraţie decât în România de o mie de ori. Şi în China e democraţie!»".

Astfel, CCR susţine că declaraţiile publice şi participarea la anumite evenimente publice sunt temeiuri suficiente pentru a nu o lăsa pe Diana Şoşoacă să candideze la funcţia de preşedinte al României, pentru că preşedintele României trebuie să respecte Constituţia şi să garanteze calitatea de membru al UE şi al NATO. Ulterior acestei decizii, Diana Şoşoacă şi-a continuat discursul public în aceeaşi notă.

Din punct de vedere juridic, nu a intervenit nicio schimbare care să justifice o altă decizie a CCR în cazul în care şi-ar depune din nou candidatura.

Pe de altă parte, Parchetul a deschis un dosar în care cercetează falsurile din listele de susţinere a candidaturii Dianei Şoşoacă.

Miza anulării deciziei CCR pentru Călin Georgescu

Demersurile lui Călin Georgescu, cel de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi cel de la CEDO care vizează reluarea turului 2 al alegerilor prezidenţiale, au motiv foarte clar, pe lângă cel de imagine.

Avocaţii acestuia ştiu că, în cazul în care decizia CCR privind anularea alegerilor prezidenţiale rămâne în vigoare, Călin Georgescu nu mai are nicio şansă să candideze.

Dacă turul 2 ar fi reluat, evident cei doi candidaţi ar fi Călin Georgescu şi Elena Lasconi.

În momentul în care a explodat în faţa publicului, declaraţiile lui Călin Georgescu privind valorile constituţionale ale României au fost pe aceeaşi linie cu cele ale Dianei Şoşoacă.

Dragoste declarată Rusiei

„Ştiţi ce înseamnă «suflet» în rusește? Înseamnă «duh». De aceea această parte a lumii înseamnă tot mai mult. Acolo (în Rusia *n.red.*) este lumina. Occidentul este «zero» ca religie. Oamenii nu se mai înţeleg unii cu alţii. Puterea este într-un singur loc. Preşedintele Putin este dedicat ţării lui. În Europa nu mai există lidership", a declarat recent Călin Georgescu.

El a mai declarat că aderarea României la NATO (2004) şi aderarea la UE (2007) a fost obiective false pentru România.

Călin Georgescu a făcut, de-a lungul timpului, mai multe declaraţii în care s-a arătat un admirator al legionarilor, al lui Ion Antonescu şi Cornel Zelea Codreanu şi a negat Holocaustul.

„Neamul românesc (...) a trăit prin Ştefan cel Mare, Mihai VIteazu, Horia, Avram Iancu, Kogălniceanu, Cuza, Corneliu Zelea Codreanu, mareşalul Ion Antonescu şi mulţi, mulţi alţi eroi", declara Călin Georgescu în 2021.

Aşadar, candidatura i-ar putea fi respinsă pentru aceleaşi considerente ca în cazul Dianei Şoşoacă.

O decizie CCR în unanimitate

În altă ordine de idei, este de remarcat că decizia CCR de anulare a alegerilor prezidenţiale a fost luată în unanimitate, iar componenţa sa va fi aceeaşi şi în primăvară.

Conform art. 146, litera f), din Constituţie, CCR „veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Preşedintelui României şi confirmă rezultatele sufragiului".

Prin Hotărârea nr.66 din 1 octombrie 2019, CCR a stabilit că „prevederile art. 146 lit. f) din Constituţie stabilesc competenţa Curţii Constituţionale de a verifica, în ultimă instanţă, toate operaţiunile electorale care privesc procedura de alegere a Preşedin-

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

ÎNTĂRARE
Din punct de vedere legal, nu există nicio posibilitate ca turul 2 să fie reluat

telui României pe întreaga perioadă cuprinsă între declanșarea procedurii de alegere și finalizarea sa", precum și faptul că „atribuția Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui nu poate fi disociată de rolul Curții Constituționale în arhitectura constituțională, aceea de garant al supremației Constituției.

De aceea, competența instanței constituționale nu poate fi redusă numai la un control de legalitate propriu-zis, ci aceasta se alătură controlului de constituționalitate pe care numai Curtea Constituțională are competența de a-l exercita".

În cazul anulării alegerilor prezidențiale, Curtea s-a autosesizat după ce a luat act de conținutul celor cinci documente prezentate la ședința CSAT din 28 noiembrie.

CCR a constatat că „procesul electoral privind alegerea Președintelui României a fost viciat pe toată durata desfășurării lui și în toate etapele de multiple neregularități și încălcări ale legislației electorale care au distorsionat caracterul liber și corect al votului exprimat de cetățeni și egalitatea de șanse a competitorilor electorali, au afectat caracterul transparent și echitabil al campaniei electorale și au nesocotit reglementările legale referitoare la finanțarea acesteia".

În momentul de față, există mai multe analize ale instituțiilor de stat, dar și private, care arată o susținere elaborată, în spațiul online, a candidatului Călin Georgescu de către Rusia.

O altă problemă este finanțarea campaniei lui Călin Georgescu. În momentul de față, unul dintre principalii sponsori, Bogdan Peșchir, care ar fi investit circa un milion de euro în promovarea lui Călin Georgescu pe TikTok, este cercetat penal. Înalta Curte de Casație și Justiție a respins definitv, la 17 ianuarie, cererea lui Călin Georgescu de reluare a turului 2 al alegerilor prezidențiale.

Călin Georgescu a cerut și Curții Europene a Drepturilor Omului suspendarea efectelor deciziei CCR de anulare a alegerilor și obligarea Guvernului României să reia procesul electoral, respectând rezultatele primului.

O altă solicitare vizează obligarea statului român să adopte măsuri pentru remedierea prejudiciilor morale și democratice, prin restabilirea încrederii în procesul electoral.

Ambele solicitări nu pot avea drept efect reluarea alegerilor prezidențiale ținând cont de rezultatele din primul tur.

„Nu există nicio instanță europeană sau internațională care să infirme sau să anuleze decizii ale Curții Constituționale. Acțiunea la CEDO va fi respinsă ca inadmisibilă", a spus Tudorel Toader, fostul ministru al Justiției.

CRONICA NATO

România are a doua forță aeriană aliată limitrofă Mării Negre

col. (R) ION PETRESCU, contributor al *Newsweek România*

Ca unul dintre jurnaliștii care au asistat la Summitul NATO de la Praga, din 21 și 22 noiembrie 2002, când șapte noi state au fost invitate să adere la NATO - Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia, Slovenia - nu îmi imaginam, că după 22 de ani, voi asista la apariția, în cursa electorală pentru Cotroceni, a unui prezidențiabil care să denigreze - cu o impunitate publică asumată indecent - Alianța Nord-Atlantică, cea mai bună opțiune strategică a țării noastre, din întreaga sa istorie.

Acceptarea tacită a minciunilor inventate de personajul menționat înseamnă și o întinare a memoriei celor 30 de militari căzuți la datorie în Teatrele de Operații. Iar născocirea de coșmar a posibilității unui atac militar al aliaților asupra Federației Ruse, pornind de la Baza militară românească de la Mihail Kogălniceanu - o bazaconie despre care probabil că s-a râs cu gura până la urechi la Ministerul rus al Apărării din Moscova -, indică infantilismul geopolitic al unuia probabil antrenat de supuși mentali Kremlinului, chiar dacă sunt nativi carpatini.

În acest context, am purtat un dialog informal cu tânărul general-maior Constantin Spînu, purtătorul de cuvânt al Ministerului Apărării Naționale, despre calendarul exercițiilor militare majore planificate în România, în primul semestru al anului 2025. Cu precizarea sa că, în momentul de vârf al acestora, 10.000 de militari aliați se vor afla pe teritoriul României.

În total, circa 15.000 de militari români și aliați vor participa, în prima jumătate a anului, la evenimentele multinaționale de instrucție planificate să se desfășoare în poligoane și facilități militare din România, în cadrul exercițiilor DACIA 25 și DACIAN SPRING/ PRIMĂVARA DACICĂ 25. Secvențele de instruire se vor desfășura în nu mai puțin de șapte poligoane din nord-vestul, centrul, sudul și sud-estul țării. Exercițiul DACIA 25 reprezintă evenimentul major de instruire la nivel operativ și tactic care asigură cadrul util integrării forțelor naționale și aliate prin conectarea cu alte exerciții multinaționale planificate de Comandamentul Suprem al Forțelor Aliate din Europa – SHAPE și de Comandamentul Forțelor Armate ale SUA în Europa - USEUCOM.

Exercițiile conectate în cadrul DACIA 25 sunt: STEADFAST DART 25 - planificat de SHAPE, ce se va desfășura în luna februarie -, SEA SHIELD 25 - planificat și condus de către Statul Major al Forțelor Navale - și VALIANT STRIKE 25 - planificat și condus de către Comandamentul Forțelor pentru Operații Speciale, ambele desfășurându-se în lunile aprilie – mai, precum și SABER GUARDIAN 25 - planificat de USEUCOM, în colaborare cu Statul Major al Apărării, pentru luna iunie.

Primul exercițiu major de instruire din această serie, STEADFAST DART 25 (STDT 25), planificat de SHAPE și condus de Comandamentul Aliat Întrunit de la Napoli - JFCNP, va debuta în data de 10 februarie, iar fazele operaționale se vor derula până în data de 21 februarie. Scenariul STDT 25 se va concentra pe executarea activităților specifice de alertare, dislocare și integrare a forțelor, pe timp de pace, cu scopul de a testa capacitatea de reacție și răspuns în situații de criză. Exercițiul va demonstra capacitatea NATO de a activa Forța de Reacție Aliată și de a coordona tranziția rapidă a acesteia către locația în care poate furniza efecte strategice de descurajare prin consolidarea forțelor deja amplasate.

Este prima dată când Forța de Reacție Aliată va exersa o desfășurare operațională, de la înființarea sa, pe 1 iulie 2024.

Exercițiul DACIAN SPRING 25 (DASP 25), planificat și condus de către MND-SE (Divizia Multinațională Sud-Est), în perioada 05 - 26 mai, reprezintă o premieră, prin dislocarea pe teritoriul României de către Franța, națiunea-cadru a Grupului de Luptă NATO de la Cincu, a unei structuri multinaționale de nivel brigadă, aproximativ 4.000 de militari francezi cu mijloace de luptă.

Armata României, alături de forțe aliate și partenere, desfășoară această serie de exerciții militare integrate, menite să consolideze cooperarea în cadrul NATO și a parteneriatului strategic româno-american. Astfel se demonstrează unitatea și solidaritatea aliaților, precum și capacitatea structurilor NATO și a partenerului strategic american de a interveni rapid în sprijinul României. Scopul principal al exercițiilor este creșterea capacității de apărare și descurajare, îmbunătățirea coordonării și a timpilor de reacție, precum și consolidarea interoperabili-

tății și mobilității militare. Într-un context global complex, marcat de crize de securitate, aceste antrenamente sunt esențiale pentru pregătirea forțelor armate.

Pentru Armata României, exercițiile reprezintă o oportunitate de a testa capacitatea de a susține operații defensive în cadrul alianței și de a asigura sprijinul necesar pentru trupele și echipamentele care tranzitează sau staționează pe teritoriul național. Aceste activități militare sunt un exemplu clar al angajamentului comun pentru securitatea colectivă și stabilitatea regiunii.

Activitățile de instruire planificate vor cuprinde deplasări și exerciții tactice cu și fără trageri de luptă, parașutări, forțări ale cursurilor de apă, comunicații criptate, coordonare a tranzitului prin puncte aeriene, navale și terestre de trecere a frontierei, precum și activități cu specific medical.

Toate bune și frumoase, însă am întrebat dacă vor fi folosite, în exercițiile menționate mai sus, și avioanele de luptă moderne ale Forțelor Aeriene Române. În principiu, acestea vor sprijini, din aer, prin modalități specifice, activitățile derulate de aliați la sol și pe mare. Așa am aflat un element inedit, care ține de interesul național al țării noastre.

La o recentă conferință organizată de Centrul European de Studii de Securitate George C. Marshall la Sofia, în Bulgaria, un profesor turc a aflat cu surprindere, de la un competent interlocutor român, că Forțele Aeriene Române au, la acest moment, în dotare, 32 de aeronave de luptă F-16, urmând ca, până la finalul anului 2025, numărul acestora să urce până la 49, adică echivalentul a trei escadrile. A aflat, de asemenea, că România a semnat deja contractul pentru 32 de aeronave de generația a cincea F-35, urmând să primească primele aeronave de acest tip începând cu 2030.

Concluzia distinsului profesor a fost că, în aceste condiții, România se profilează deja, după Turcia, ca având a doua forță aeriană aliată limitrofă Mării Negre.

Prin facilitățile și performanțele sale profesionale, Centrul european de instruire și antrenament pentru viitorii piloți pe aeronave F-16, care funcționează în Baza Aeriană 86 de la Fetești, va fi pe viitor și singurul de acest fel în arealul european al spațiului transatlantic. Centrul a fost înființat printr-o înțelegere fără precedent semnată între două țări aliate – România și Țările de Jos - și o companie privată – Lockheed Martin, cea care produce aeronavele F-16.

Prin acest acord trilateral, Centrul de la Fetești a preluat, practic, aeronavele olandeze care fuseseră alocate unei structuri de pregătire a piloților de F-16 care a funcționat în Statele Unite. După ce Forțele Aeriene Olandeze au început deja să opereze aeronavele F-35 achiziționate, centrul de pregătire pentru F-16 urma să fie desființat.

România a preluat inițiativa și a propus Țărilor de Jos transferarea aeronavelor în România, pentru dotarea unei structuri similare, care să fie înființată în Baza Aeriană 86, care să poată pregăti, pe lângă piloții români de F-16 -, de care forțele noastre aeriene au mare nevoie, în condițiile în care vor avea, în curând, trei escadrile - și piloți din alte țări aliate sau partenere care au în dotare sau urmează să se înzestreze cu acest tip de aeronavă.

Centrul european de instruire F-16 de la Fetești funcționează deja de mai bine de un an de zile, este la a doua serie de pregătire de piloți pentru România și are deja în formare și primii patru piloți pentru Ucraina. În curând, aeronavele olandeze vor fi transferate definitiv României, printr-o donație care va fi parafată între guvernele celor două țări.

Astfel, România este deja un jucător foarte important în ecuația de securitate din Flancul Estic al NATO și UE, unde va asigura, cel puțin în domeniul protecției spațiului aerian comun, o diferență specifică strategică, extrem de necesară.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Șocurile electorale continuă și în 2025

Super anul electoral 2024, în care mai mult de jumătate din populația lumii a fost chemată la urne, s-a încheiat. Dar și 2025 ne rezervă câteva alegeri importante. În același timp, temele principale ale anului trecut persistă: impactul inflației, ascensiunea dreptei populiste și consecințele războiului din Ucraina și din Orientul Mijlociu. Plus schimbarea de administrație de la Washington. – *Ovidiu Nahoi*

EUROPA VA FI MARCATĂ ÎN 2025 DE O SERIE de confruntări electorale care îi vor putea defini viitorul pe termen mediu: din Germania până în România şi Republica Moldova, din Cehia şi Polonia până în Italia şi Marea Britanie.

Germania, alegeri parlamentare: în căutarea revenirii la cârma Europei

După votul de neîncredere al Bundestagului din 16 decembrie 2024, alegerile anticipate urmează să aibă loc pe 23 februarie 2025.

Creştin-democraţii lui Friedrich Merz, în tradiţionala alianţă cu creştin-socialii bavarezi, sunt cotaţi drept câştigători în sondajele de opinie, care îi creditează cu circa 30% din sufragii. Dar întrebarea este cât de puternică se va dovedi extrema dreaptă reprezentată de Alternativa pentru Germania, AfD, cotată acum cu 19%, în luptă strânsă pentru locul al doilea cu social-democraţii lui Olaf Scholz (17%).

Campania electorală a fost marcată de un eveniment sumbru petrecut la 20 decembrie: atacul asupra târgului de Crăciun din Magdeburg.

Atacatorul, un medic născut în Arabia Saudită şi stabilit în Germania acum aproape 20 de ani, s-a dovedit a avea opinii islamofobe şi chiar şi-a exprimat sprijinul pentru AfD. Cu toate acestea, extrema dreaptă a instrumentalizat evenimentul în favoarea sa.

Un alt element important este amestecul direct şi brutal în politica internă din Germania a miliardarului Elon Musk, deţinător al reţelei de socializare X.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

EXTREMISM
Creștin-democratul Friedrich Merz, cotat drept favorit pentru funcția de cancelar al Germaniei, după alegerile din februarie (jos). Alegerile parlamentare din iulie, un test cheie pentru proiectul European al președintei Republicii Moldova, Maia Sandu.

În postări personale și într-un amplu articol de opinie din cotidianul *Die Welt*, Elon Musk a criticat dur partidele mainstream și și-a exprimat direct sprijinul pentru AfD.

Liderii mainstream din Germania, în frunte cu cancelarul Scholz, au criticat dur atitudinea lui Musk și există presiuni mari la Bruxelles pentru ca executivul european să sancționeze platforma pentru încălcarea legislației europene privind serviciile digitale. O investigație împotriva X a fost deschisă în decembrie 2023.

Alegerile din februarie vor avea loc într-un context complicat pentru Germania. Economia trece prin mari zguduiri. Se resimte după blocajul generat de pandemie și, de asemenea, este afectată de mai nulte șocuri: inflația, consecințele războiului din Ucraina, inclusiv pierderea resursei ieftine de caz rusesc, nota de plată a sprijinirii Kievului, politicile costisitoare de înverzire.

Concurența puternică a Chinei a generat o criză a industriei auto germane, unul dintre garanții cei mai importanți ai stabilității economice și sociale.

Problemele politice de la Berlin și instabilitatea resimțită în ultimele luni au pus serios sub semnul întrebării statutul țării de pilon al Uniunii Europene. Și aceasta, într-o perioadă foarte complicată, în care blocul celor 27 se vede strivit între agresivitatea Rusiei, concurența neloială a Chinei și amenințarea cu războiul comercial din partea Statelor Unite.

România, alegeri prezidențiale: alegeri reluate, îngrijorări crescânde

La 6 decembrie 2024, când Curtea Constituțională de la București decidea anularea primului tur al alegerilor prezidențiale din 24 noiembrie, știrea făcea înconjurul lumii, într-un rar breaking news. Adevărul este că alegerile românești nu au generat vreodată cine știe ce emoții

POPULISTUL
Călin Georgescu a bulversat alegerile prezidențiale românești din noiembrie 2024. Urmarea în 2025. În imagine, o femeie ține în mână un afiș cu icoane și un portret al candidatului de extremă dreapta la președinție, Călin Georgescu, în fața Curții Constituționale a României la București, pe 10 ianuarie 2025, în timp ce alți mii de susținători ai lui Georgescu se adună pentru a protesta împotriva anulării celui de-al doilea tur al alegerilor prezidențiale, cerând anularea deciziei.

SF. MC. FILOTEIA DE LA ARGEȘ

internaționale. În pofida problemelor interne, legate de corupție, discrepanțe sociale sau starea precară a infrastructurii, România a trecut drept o țară predictibilă în plan european și euroatlantic.

Lumea vedea în România un elev destonic al NATO și UE, cu o înclinație mai degrabă proamericană, cu o populație în general atașată valorilor euroatlantice și cu o puternică diasporă occidentală.

Odată cu invadarea pe scară largă a Ucrainei de către Rusia, Bucureștiul s-a situat ferm de partea vecinului agresat. Și chiar dacă Bucureștiul a așternut tăcerea asupra sprijinului concret pentru Ucraina, discursuri de laudă și mulțumire s-au făcut auzite de la Kiev, Bruxelles, Washington, Berlin sau Paris. Ceea ce însemna că, fără să o spună, România făcea ce trebuie.

Lumea a fost surprinsă să afle că un candidat practic necunoscut, Călin Georgescu, un conspirationist și susținător al lui Vladimir Putin, a țâșnit până pe locul întâi după primul tur al alegerilor prezidențiale.

Societatea civilă și mass media au relevat contribuția importantă a rețelelor sociale, îndeosebi a TikTok în susținerea candidatului. Aceasta, printr-o campanie intensă, în ultimele zile dinaintea primului tur. Suspiciunile au crescut atunci când s-a observat că Georgescu declarase cheltuieli de campanie zero. Și atunci, cum fusese susținută campania de pe TikTok?

Documentele publicate ulterior de Consiliul Suprem de Apărare a Țării au sugerat o influență a Rusiei și au indicat persoane care investiseră sume de ordinul a sute de mii de euro în plata influencerilor pro-Călin Georgescu.

Evenimentele au stârnit îngrijorare maximă la Bruxelles și în capitalele europene. Modul de operare pe rețelele sociale a relevat vulnerabilități care ar putea fi exploatate în orice altă democrație. Responsabilii TikTok au fost audiați în Parlamentul European și Comisia a anunțat o investigație specială.

Alegerile au fost anulate și vor fi reluate în 4 și 18 mai. Grila de start rămâne încă de completat, chiar dacă unele candidaturi au fost anunțate, precum liberalul Crin Antonescu, din partea coaliției guvernamentale compuse din sociali-democrați, liberali, maghiari și alte minorități. S-au mai anunțat în cursă primarul general al Bucureștiului, Nicușor Dan, și Daniel Funeriu, om de știință și fost ministru al Educației.

Nu este clar dacă Georgescu va mai putea fi candidat, din moment ce există deja precedentul scoaterii din cursă, de către Cortea Constituțională, a unei alte reprezentatne a extremei drepte, Diana Șoșoacă.

Cultul criminalilor de război și al Mișcării Legionare, invocate drept motive ale respingerii lui Șoșoacă, sunt prezente și în discursul lui Georgescu. Să nu mai vorbim despre suspiciunile privind finanțarea campaniei.

Între timp, însă, ancheta deschisă de autorități cu privire la turul unu al prezidențialelor trenează. Și probele concrete cu privire la intruziunea rusească întârzie să fie prezentate. Ceea ce a sporit suspiciunea partenerilor europeni. Ca și întrebările dacă, dincolo de presupusa influență rusă, peisajul electoral nu a fost degradat de factori interni.

Că România a intrat într-o „carantină" până la lămurirea situației o arată și faptul că președintele Klaus Iohannis nu a fost invitat la o cină informală a mai multor lideri NATO, la reședința secretarului general Mark Rutte.

Dintr-o țară considerată sigură, România devine un caz problematic pentru Occident, în imediata vecinătate a războiului din Ucraina și în regiunea sensibilă a Mării Negre.

Și nu este clar dacă doar rezultatul alegerilor va duce la recâștigarea încrederii partenerilor. S-ar putea să fie nevoie de mai mult.

Republica Moldova, alegeri parlamentare: umbra Rusiei

Cel puțin de la declanșarea invaziei pe scară largă împotriva Ucrainei, Republica Moldova s-a confruntat cu ceea ce se numește războiul hibrid al Rusiei: un amestec de încercări de intervenție directă în afacerile

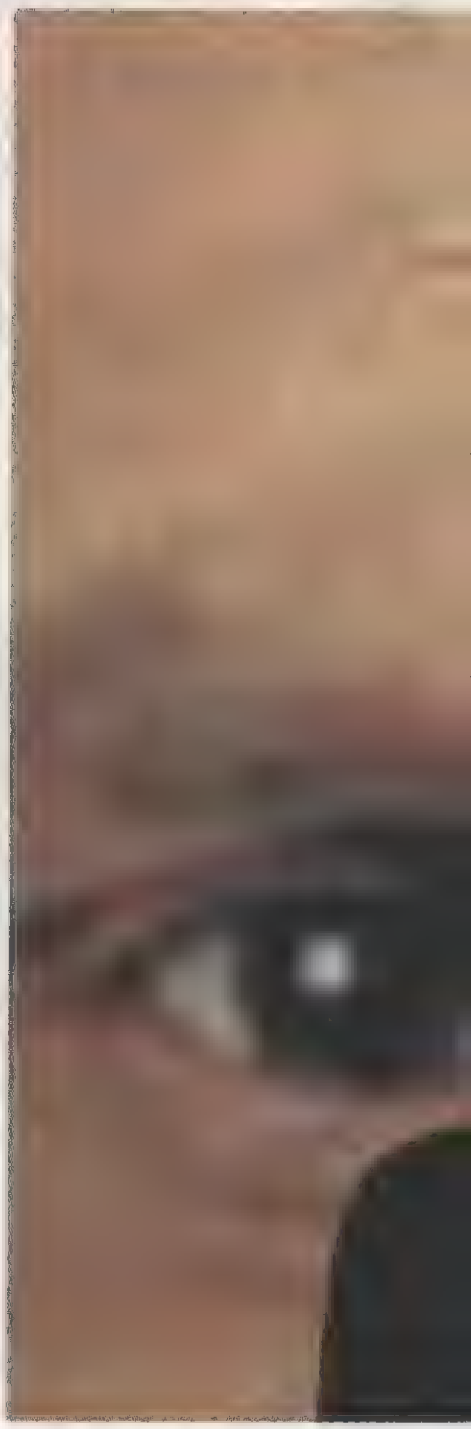

interne și campanii de dezinformare.

În toamna anului 2024, referendumul de aderare la Uniunea Europeană a trecut la limită, în timp ce Maia Sandu a obținut un nou mandat de președinte.

Alegerile legislative din 11 iulie 2025 se vor dovedi o încercare grea.

Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS), al președintei Maia Sandu, chiar dacă se va clasa pe primul loc, are șanse infime de a guverna singur. Iar un alt partener pro-european nu se arată.

Ar putea fi, la limită, partidul de centru stânga al primarului din Chișinău, Ion Ceban - el însuși un socialist „pocăit", care acum spune că joacă pe cartea europeană și este cultivat de social-democrații români.

Altfel, PAS va avea în față forțe politice care nu au susținut toate votul „Da" la referendumul proeuropean. Pentru Maia Sandu, aceste alegeri sunt o confruntare cheie pe drumul Moldovei către aderarea la UE.

Un element care aduce greutăți suplimentare este criza energetică declanșată odată cu blocarea de către Kiev a tranzitului gazului rusesc. Regiunea separatistă Transnistria a plonjat într-un adevărat haos energetic, cu întreruperi dese ale alimentării cu energie, fără încălzire și apă caldă în apartamente.

De partea cealaltă, în teritoriul controlat de Chișinău, situația este mai bună. Țara nu mai depinde de gazul rusesc, grație sprijinului UE și în special al României. Dar trebuie să se aprovizioneze cu energie electrică de pe piața europeană, la prețuri mai mari decât o făcea de la centrala din Transnistria, acum oprită.

Rusia mizează pe stimularea nemulțumirilor sociale generate de creșterea prețului la energie, în speranța că își va putea instala la Chișinău un guvern fidel. Ceea ce ar fi o lovitură pentru aspirațiile europene, pentru tabăra occidentală în general și, bineînțeles, un cuțit înfipt pe la spate Ucrainei.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

POPULISTUL
Andrej Babiś ar putea reveni la cârma guvernului în Cehia. Alegerile prezidențiale vor arăta măsura în care guvernarea liberală a lui Tusk este susținută de polonezi (jos).

Cehia, alegeri parlamentare: posibila revenire a populismului

Alegerile legislative din Cehia vor avea loc în octombrie 2025.

Ultimele sondaje indică drept favorită formațiunea ANO, membră a familiei Patrioților Europeni, de extremă dreapta, condusă de populistul Andrej Babiš. ANO ar obține circa 30% din voturi, cu mult înaintea alianței „Împreună" compuse din Partidului Civic Democrat (ODS), afiliat conservatorilor europeni (ECR) și alte formațiuni creștin-democrate, cotată cu 20%. Victoria lui Babiś ar întări axa de extremă dreapta în Europa Centrală, care include Ungaria lui Victor Orban și Slovacia lui Robert Fico.

Fost prim-ministru, supranumit „Trump ceh", Babiš se situează pe o poziție anti-elite și anti-migranți. El se opune, de asemenea, unei mai profunde integrări în Uniunea Europeană și are opinii favorabile Rusiei.

Polonia, alegeri prezidențiale. Un referendum pentru guvernarea liberală

Analiștii politici sunt de acord că alegerile prezidențiale din luna mai din Polonia vor constitui un adevărat referendum asupra guvernului liberal condus de Donald Tusk, la putere din decembrie 2023.

Fostul președinte al Consiliului European a preluat frâiele guvernării după opt ani de guvernare a partidului conservator Lege și Justiție (PiS).

Președintele Poloniei nu are puteri executive, însă își poate folosi dreptul de veto pentru a bloca multe dintre politicile guvernului.

Actualul președinte Andrzej Duda, susținut de formațiunea Lege și Justiție (PiS), care a ocupat funcția în ultimii opt ani, a uzat adeseori de această prerogative, într-un conflict surd cu guvernarea liberală a lui Tusk.

Principalii actori ai cursei prezidențiale vor fi Rafał Trzaskowski, primarul Varșoviei din partea Platformei Civice (PO) și Karol Nawrocki, istoric, reprezentantul PiS. Sondajele dau un ușor avantaj primarului Varșoviei.

Alte alegeri la care merită să fim atenți

În **Italia**, alegerile locale și regionale din luna septembrie vor fi un adevărat test pentru guvernarea de dreapta a Giorgiei Meloni.

Alegeri sunt prevăzute în regiunile Puglia, Campania, Marche, Toscana, Valle d'Aosta și Veneto.

Și aceasta după ce, în noiembrie 2023, partidele coaliției de dreapta au fost depășite de coaliția de centru-stânga în Emilia-Romagna și Umbria – un eșec pentru Meloni.

Alegerile repetate din **Bulgaria** au intrat deja într-un fel de rutină. Au fost nu mai puțin de șapte rânduri de alegeri în ultimii patru ani.

Nu mai miră pe nimeni că bulgarii sunt chemați din nou la urne, în speranța alcătuirii unui parlament capabil să dea o guvernare stabilă. Se va întâmpla, probabil, la 6 aprilie.

În **Marea Britanie**, va avea loc prima consultare electorală majoră de la venirea la putere a laburiștilor. Alegerile locale programate la 1 mai vor fi un test cheie pentru laburiști, pentru că vor arăta în ce măsură opinia publică mai susține guvernarea de stânga, după victoria de anul trecut.

În octombrie vor avea loc alegeri locale în **Georgia**, țară frământată de ample proteste ale opoziției, care reclamă fraudarea scrutinului parlamentar din octombrie anul trecut. De asemenea, georgienii protestează față de decizia guvernului de a suspenda demersurile privitoare la aderarea țării la UE.

În **Kosovo**, este foarte probabil ca Mișcarea de Autodeterminare (Vetëvendosje), partidul primului ministru Albin Kurti, să câștige din nou la alegerile parlamentare din februarie 2025.

În **Albania**, alegerile parlamentare din 11 mai anunță o luptă strânsă între Partidul Socialist al premierului Edi Rama, la putere de 12 ani, și Partidul Democrat, de opoziție.

Norvegia este de așteptat să basculeze politic spre dreapta, în alegerile parlamentare din septembrie. Partidului Laburist de centru-stânga ar putea pierde puterea.

Partidul Progresului de extremă-dreapta este de așteptat să obțină circa 20% din voturi, urmat de Partidul Conservator de centru-dreapta, condus de fostul prim-ministru Erna Solberg.

Irlanda va vota la 27 octombrie pentru un nou președinte, punând capăt celor 14 ani de mandat ai populariului Michael D. Higgins. Deși deține un rol în mare măsură ceremonial, președintele semnează proiectele de lege și reprezintă Irlanda pe scena globală.

FĂRĂ SURPRIZE. **„Alegeri" fără opoziție în Rusia și Belarus (sus). În septembrie, testul alegerilor regionale pentru Giorgia Meloni și guvernarea sa de dreapta**

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

„Alegeri" pe tărâmul dictatorilor

Vor fi alegeri prezidențiale în Belarus, pe 26 ianuarie, iar rezultatul nu este deloc greu de anticipat. Longevivul Alexander Lukașenko, la putere din 1994, își va asigura un nou mandat, într-o țară pe care o conduce cu mână de fier.

Alegerile prezidențiale din 2020 au fost afectate de fraude pe scară largă. Protestele masive care au urmat au fost urmate de o represiune violentă.

În 2020, Lukașenko, numit ultimul dictator al Europei, a revendicat o victorie cu 80%, rezultat condamnat pe scară largă de Uniunea Europeană și alte țări, care au refuzat să recunoască alegerile.

În perspectiva actualului scrutin, Lukașenko a avertizat deja că ar putea întrerupe complet accesul la internet, în cazul în care vor avea loc proteste asemănătoare celor din 2020.

În Rusia sunt programate, în septembrie, alegeri parțiale pentru Duma de Stat, precum și pentru guvernatorii din 18 regiuni, parlamentele regionale din 11 regiuni și reprezentanții guvernelor locale din întreaga țară.

Există mari semne de întrebare cu privire la corectitudinea acestor alegeri. Libertatea presei rămâne sever restricționată, iar opoziția a fost practic redusă la tăcere după moartea liderului Alexei Navalny.

CHINA SE CONFRUNTĂ CU ACUZAȚII *de* SPIONAJ *și de* [redacted] *în timp ce* CONS

[redacted]

Centrul spațial sud-american ar putea dezvolta programul spațial militar al Chinei și ar putea sprijini programele sale de arme hipersonice.

SPION ÎN CER

UIEȘTE *un* NOU OBSERVATOR *în* CHILE *despre care* CRITICII SPUN *că va fi* FOLOSIT *în* SCOPURI MILITARE

DE

DIDI
KIRSTEN
TATLOW

Fotografiile de

YURI
ZVEZDNY

CHINA ARE AMBIȚIA DE A deveni cea mai mare putere spațială a lumii și aceasta o duce pe Lună, pe alte planete - și în praful sepia al deșertului Atacama din Chile.

Aici, într-un peisaj cu aspect lunar din această țară sud-americană, excavatoarele netezesc o câmpie stâncoasă de sub un vârf andin de 2.500 de metri, pentru un nou observator astronomic, unde oamenii de știință chinezi vor monitoriza obiectele care orbitează în jurul Pământului și vor căuta noi stele. Tot aici ar putea, de asemenea, să efectueze cercetări care să ajute programul spațial militar al Chinei, aflat în creștere rapidă, în temeiul unui acord care îi lasă pe omologii chilieni în mare parte în întuneric.

Newsweek a urmărit expansiunea rapidă a Chinei ca putere globală de la o insulă verde din Caraibe, unde își construiește un punct de sprijin la porțile Americii, până la nordul arctic înghețat, unde prezența sa în creștere reprezintă o provocare pentru SUA și aliații NATO. Există o rețea de porturi care sunt baze logistice civile și militare în întreaga lume și sute de organizații cu legături cu Partidul Comunist, care sunt la fel de înrădăcinate în inima Americii ca și în micile insule din Pacific. Și acum iată informații despre acest loc izolat din cel mai arid deșert din lume. Observatorul va fi doar unul dintre punctele de plecare ale Beijingului pentru obiectivul său de a face un salt în spațiu și de a se asigura că domină atât cerul, cât și pământul, parte a țintei sale declarate de a deveni puterea preeminentă până la mijlocul secolului și de a reface ordinea internațională după propriul său design.

Impulsul spațial este doar un element a ceea ce forțele armate ale Taiwanului autoguvernat numesc „strategia anaconda" a Chinei de încercuire - creșterea presiunii în același mod în care șarpele își constrânge prada - cu excepția faptului că acum aceasta se aplică la o scară globală. Prezența Chinei peste hotare a crescut de zeci de ani, însă amploarea atingerii sale în fiecare colț al lumii prin infrastructură, tehnologie, comerț și cercetare devine din ce în ce mai clară, instituțiile sale de apărare, științifice și de afaceri lucrând împreună în beneficiul Partidului Comunist. Dobândirea unui avantaj în spațiu față de rivali precum SUA îi va oferi capacitatea de a influența evenimentele oriunde și oricând dorește, deoarece spațiul - pe lângă planete, stele și galaxii - înseamnă și sateliți care permit tot ceea ce se întâmplă la sol, de la telefoane mobile la servicii bancare sau rachete care țintesc la distanță prin intermediul unor senzori.

„CEEA *ce* VEDEM *în* CHILE ESTE UN MANUAL *de* STRATEGIE CHINEZĂ - STABILIREA *unor* FACILITĂȚI ȘTIINȚIFICE APARENT BENIGNE CARE *pot* SERVI UNOR SCOPURI STRATEGICE MULTIPLE."

Șeful Partidului Comunist, Xi Jinping, a conturat o viziune pentru dominația globală până în 2049, la cea de-a 100-a aniversare a revoluției comuniste. Aceasta include spațiul și necesită observatoare globale precum cel de la Cerro Ventarrones. Conform cercetării *Newsweek*, China are mai multă infrastructură spațială în regiune (inclusiv în Antarctica) decât oriunde altundeva în afara Chinei. Este o regiune în care Statele Unite au declarat cândva că orice intervenție a unei puteri străine va fi considerată un act ostil.

„Ceea ce vedem în Chile este o strategie chineză ca la carte - înființarea de facilități științifice aparent benigne care pot servi mai multor scopuri strategice. Aceste observatoare nu urmăresc doar stelele - ele pot monitoriza sateliții, aduna informații și sprijini operațiunile spațiale militare", a declarat Liza Tobin, fost director pentru China în cadrul Consiliului Național de Securitate al SUA. „Beijingul ascunde în mod deliberat aceste aplicații mi-

FOTO: CLAUDIO REYES/AFP/GETTY; KEVIN FRAYER/GETTY; FOSTER DERRICK; DIDI KIRSTEN TATLOW; LUCAS AGUAYO ARAOS/ANADOLU AGENCY/GETTY

PLANURI MĂREȚE Stânga: Președintele chilian de la vremea aceea, Michelle Bachelet, cu Xi, la semnarea acordului pentru construirea bazei în 2016. În sensul acelor de ceasornic, din stânga sus: Locul de lansare a navei spațiale chineze Shenzhou 16; zona economică din Antigua; Svalbard, unde se află baza de cercetare arctică a Chinei; radiotelescoape în deșertul chilian.

litare în spatele unei aparențe de cercetare civilă și cooperare științifică internațională, ținând chiar și propriii parteneri de cercetare în întuneric cu privire la adevărata amploare a activităților lor. Și, în mod crucial, acestea sunt poziționate în locuri care ar putea ajuta China să contracareze avantajele SUA în spațiu", a declarat Tobin, în prezent director senior pentru economie la Special Competitive Studies Project din Washington, D.C.

China neagă orice intenție ascunsă. Contactat prin e-mail, Jiasheng Huang, director interimar al Centrului de Astronomie pentru America de Sud al Academiei Chineze de Științe din Santiago, Chile, care este strâns implicat în noul observator, a declarat că „proiectul va fi deschis participării comunității științifice mondiale".

Dar forțele americane nu sunt convinse de asigurările de intenție nevinovată care fac ecou altora din partea Chinei cu privire la extinderea prezenței sale, din Orientul Mijlociu, până în Himalaya și la insulele artificiale pe care le-a construit în Marea Chinei de Sud.

„Agențiile și organizațiile care operează aceste situri sunt extensii ale brațului militar al Chinei. Prin urmare, suntem îngrijorați de faptul că situri sponsorizate de China au fost plasate în țări din emisfera vestică în scopuri neștiințifice", a declarat pentru *Newsweek* un purtător de cuvânt al Comandamentului de Sud al Departamentului Apărării. Aceste preocupări includ monitorizarea comunicațiilor SUA și ale aliaților.

Două surse de informații occidentale care cunosc direct acordurile dintre chinezi și partenerul lor chilian pentru Observatorul Ventarrones - inclusiv unul semnat în aprilie - au declarat că Beijingul ar putea implementa măsuri speciale de securitate care i-ar putea exclude pe

chilieni de la o parte a sitului care este construit și plătit de statul chinez.

Cercetările din cadrul observatorului ar putea sprijini „cunoașterea situației spațiale" a Chinei - o componentă vitală a acțiunilor militare - și poate chiar ar putea contribui la programele sale de arme hipersonice în curs de dezvoltare pentru a ținti din emisfera sudică teritoriul SUA. Țara intenționează să monitorizeze în permanență locuri specifice din spațiul cosmic, în scopuri care nu sunt clare.

Viitorul observator se ridică pe un teren concesionat de guvernul chilian unei universități private din orașul Antofagasta din Oceanul Pacific; a declarat pentru *Newsweek* Christian Moni Bidin, un astronom chilian care conduce proiectul. Orașul este centrul regiunii miniere și se află la aproximativ 90 de kilometri distanță pe șosea.

Moni Bidin a declarat pentru *Newsweek* că obiectivele de cercetare ale Chinei sunt neclare, că nu știu încă ce instrumente intenționează să instaleze oamenii de știință chinezi sau câți oameni vor fi acolo și că planurile prezentate până acum sunt probabil doar un prim pas către activități mai ample.

Un plan științific de stat al Chinei numit Proiectul SiTian, consultat de *Newsweek*, identifică Observatorul Ventarrones ca fiind unul dintre cele cinci noduri de peste mări ale unui sistem de supraveghere globală pentru „scanarea completă" a întregului cer din emisfera sudică și nordică la fiecare jumătate de oră, pentru „nevoile strategice naționale".

China nu face un secret din legătura dintre interesele sale spațiale și obiectivele sale de securitate. „Explorați vastul univers, deveniți o mare putere în spațiu!", le-a spus Xi oamenilor de știință și armatei, care domină eforturile sale de explorare spațială. Strategia de apărare națională a Chinei afirmă că va „proteja interesele de securitate ale Chinei în spațiul cosmic, spațiul electromagnetic și spațiul cibernetic", iar guvernul afirmă că va crea „o guvernare eficientă în spațiu".

Spre Lună și mai departe

Planurile Chinei includ colonizarea și exploatarea minieră a Lunii, ajungerea pe Marte și Jupiter, precum și protejarea lumii de asteroizi și de cantități tot mai mari de deșeuri spațiale produse de om. Dar aici mai adăugăm monitorizarea exploziilor de supernove și a exploziilor de raze gama. În iunie, sonda Chang'e-6 a adus roci de pe partea îndepărtată a Lunii - o premieră mondială. Statele Unite împărtășesc multe dintre aceste obiective și au mai mulți sateliți în spațiu decât China, precum și un amplu program spațial militar. Dar Partidul Comunist recuperează rapid, lansând aproximativ 200 de sateliți de toate tipurile în fiecare an. În august, a trimis pe orbită primii sateliți mici de comunicații din proiectul său „Thousand Sails", care își propune să depășească Starlink, constelația de sateliți a miliardarului Elon Musk. Împreună cu un alt proiect despre care există mai puține informații numit „Guowang" (Rețeaua de stat), Beijingul își propune să plaseze pe orbită cel puțin 25.000 de sateliți mici. Starlink are în prezent aproximativ 6.700, cu planuri pentru 42.000.

Conform Cărții albe a Chinei privind spațiul, publicată în 2022, Beijingul va dezvolta un „sistem de guvernanță a spațiului înconjurător" până în 2027. Acesta înființează instituții, inclusiv Stația Internațională de Cercetare Lunară și un sediu condus de China pentru cercetarea, colonizarea și exploatarea minieră a Lunii împreună cu Rusia. Organizația sa de cooperare spațială Asia-Pacific, cu sediul la Beijing, elaborează un corp de „legi spațiale".

Răspunzând provocării în 2019, președintele de atunci al SUA, Donald Trump - acum președinte ales - a înființat cea mai nouă ramură militară a SUA, Forța Spațială. Membrii acesteia sunt numiți Gardieni și poartă unifor-

DEZVOLTARE
În octombrie, China a trimis nava spațială Shenzhou 19 și trei astronauți pentru a efectua experimente în spațiu, parte a planului lui Xi de a-și duce oamenii pe Lună (opus, jos).

FOTO: ADEK BERRY/AFP/GETTY; YAN YAN/XINHUA/GETTY; CHINA NATIONAL SPACE ADMINISTRAT/AFP/GETTY

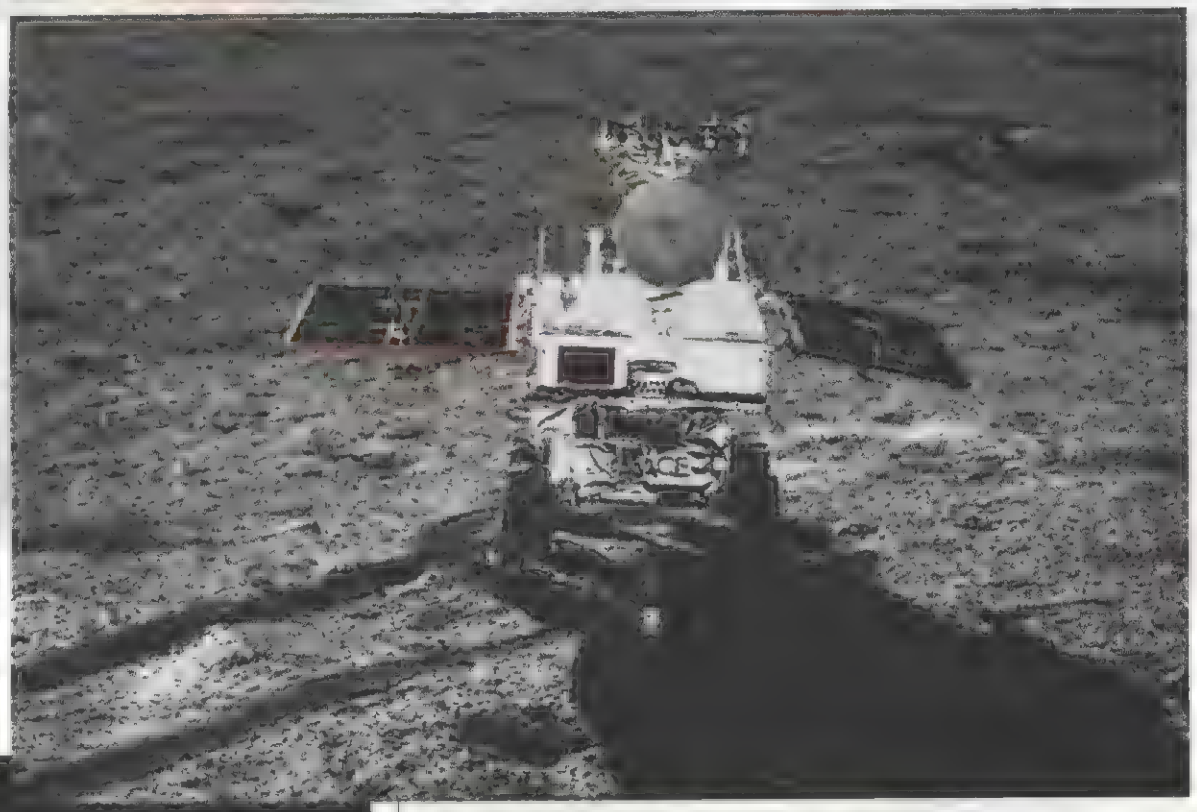

nea, să angajeze Statele Unite şi forţele coaliţiei departe de ţărmurile Chinei. Pentru a face acest lucru, au realizat cel mai rapid avans a capacităţilor spaţiale pe care l-am văzut vreodată, de când preşedintele Xi a venit la putere.

Forţele americane şi forţele coaliţiei din Pacificul de Vest se află acum sub supravegherea constantă a forţei aerospaţiale a PLA din spaţiul cosmic", a declarat Gagnon, adăugând că acest lucru le-a oferit capacitatea de a lovi ţinte cu rachete de la distanţe mari. China respinge acuzaţiile că obiectivele sale în spaţiu sunt legate de scopuri militare.

„Partea chineză susţine utilizarea paşnică a spaţiului, se opune înarmării şi cursei înarmărilor în spaţiu şi promovează construirea unei comunităţi cu un viitor comun pentru omenire în domeniul spaţiului", a declarat în noiembrie la Beijing purtătorul de cuvânt al Ministerului Apărării Naţionale, colonelul senior Zhang Xiaogang.

„Statele Unite consideră spaţiul un «domeniu de luptă» şi îşi consolidează forţele spaţiale, stabilesc alianţe militare şi militarizează spaţiul. Aceste acte reprezintă ameninţări grave la adresa intereselor comune de securitate şi dezvoltare în spaţiu ale tuturor ţărilor", a declarat Zhang. „Faptele au dovedit că Statele Unite sunt cea mai mare ameninţare la adresa securităţii spaţiale şi cel mai mare instigator al cursei înarmărilor spaţiale".

„TOTUL ESTE DISTRACŢIE ŞI JOACĂ PÂNĂ CÂND SUNTEM ÎN RĂZBOI ŞI [POPORUL CHINEZ] ARE ACCES LA RADARELE CONTINENTALE FINANŢATE DE CONTRIBUABILII AMERICANI".

me albastru foarte închis pentru a reprezenta vastitatea spaţiului.

Un ofiţer de top al Forţei Spaţiale a declarat pentru *Newsweek* că el crede că Armata Populară de Eliberare a Chinei se concentrează pe spaţiu pentru a se pregăti pentru un conflict şi că a făcut progrese rapide în ultimii cinci-şase ani. A ajuns deja la un punct în care pune în pericol forţele americane şi aliaţii lor în cazul unui conflict în Asia de Est - cum ar fi cel asupra Taiwanului, pe care China îl revendică drept teritoriu al său.

„Ei au capacitatea de a pune în pericol sateliţii noştri din spaţiul cosmic în orice regim orbital", a declarat generalul maior Gregory J. Gagnon, şeful adjunct al operaţiunilor spaţiale pentru informaţii, U.S. Space Force, Pentagon, Arlington, Virginia. „Dar ei doresc, de aseme-

Teren de joacă pentru astronomi

Chile este unul dintre cele mai râvnite locuri pentru observarea spaţială de pe Pământ, datorită cerului senin, condiţiilor uscate şi altitudinilor ridicate. Statele Unite, ţările europene şi Japonia au, de asemenea, instalaţii aici. Şaptezeci la sută din telescoapele mari din lume se află în Chile.

Parcul astronomic Ventarrones, cu o suprafaţă de aproape 26 de kilometri pătraţi, situat pe dealurile goale de lângă o autostradă prăfuită, este un proiect comun al Universidad Católica del Norte şi al Observatoarelor Astronomice Naţionale din China ale Academiei Chineze de Ştiinţe. China investeşte iniţial 80 de milioane de dolari în construirea şi echiparea sitului, care va avea aproximativ 100 de telescoape. Compania res-

ponsabilă este o filială deținută de Chile a China State Construction Engineering Corporation, care activează în domeniul construcțiilor militare.

„Chile este foarte important pentru viitoarele activități spațiale ale Chinei", a declarat Zhu Lei, astronom la Academia Chineză de Științe, pentru *Newsweek*, în Santiago. „Pe lângă faptul că este excelent pentru observarea spațiului, terenul său stâncos arid și cunoștințele sale în domeniul mineritului ar ajuta, de asemenea, la planurile Chinei de construcție și exploatare a Lunii", a spus el. Ajungerea la un acord a durat opt ani de negocieri care au fost „lungi și dificile" și „oarecum ciudate", potrivit lui Moni Bidin, directorul UCN pentru parc. Acesta a declarat pentru *Newsweek* că, în Chile, o problemă cheie a fost legată de restricțiile propuse de chinezi pentru teren. „Este rezonabil că Beijingul a spus: «Bine, eu îl construiesc. Este al meu. Eu decid»", a declarat Moni Bidin. „Dar guvernului nu-i pot spune: «Acesta este spațiul chinezesc și eu nu pot intra»".

Impasul a fost rezolvat atunci când universitatea le-a spus chinezilor că nu intenționează să folosească infrastructura, dar că nu pot fi excluși. „Nu vreau să vin și să vă folosesc patul sau calculatorul sau orice altceva", a declarat Moni Bidin. „Doar că, dacă batem la ușă, trebuie să ne deschideți".

Unele elemente au rămas neclare, a spus Moni Bidin - cum ar fi ce instrumente ar folosi chinezii sau câte persoane ar aduce și pe cine. Deși acordurile nu excludeau nicio cercetare care ar putea avea aplicații militare, „am spus tuturor părților, chiar și chinezilor, că nu dorim activități sau date clasificate", a declarat Moni Bidin. Universitatea dorea în principal să formeze studenți la acest sit și să organizeze schimburi educaționale cu China, a spus el.

Dar trei surse din serviciile de informații care au vorbit cu *Newsweek* sub rezerva anonimatului s-au întrebat dacă universitatea ar ști ce se întâmplă, cu atât mai puțin dacă ar putea face ceva în această privință. Sediul din Chile va fi în cele din urmă complet autonom, cu propria sursă de energie, cămin, depozit și clădiri administrative.

Observatorul va avea o „concesiune în cadrul unei concesiuni", a declarat un om de știință apropiat de

PUTEREA ÎN NUMERE Deși China neagă intențiile ascunse, Xi îndeamnă armata să „exploreze vastul univers, să devină o mare putere în spațiu".

„FAPTELE *au* DEMONSTRAT *că* STATELE UNITE SUNT *cea mai* MARE AMENINȚARE *la* ADRESA SECURITĂȚII SPAȚIALE *și* CEL MAI MARE INSTIGATOR *al* CURSEI ÎNARMĂRILOR SPAȚIALE".

proiect, căruia i s-a acordat anonimatul pentru a discuta chestiuni sensibile. Un gard special de securitate ar putea înconjura 1 kilometru pătrat, a declarat o sursă de informații.

În majoritatea cooperărilor spațiale din Chile, care sunt construite și plătite de observatoare sau guverne străine, partenerul local primește 10% din timpul de observație. Dar universitatea a declarat că va primi doar două nopți pe lună la Ventarrones. Pe baza acordurilor, sursele de informații au declarat că, de fapt, este vorba de o singură noapte și că este posibil ca și acest lucru să fie eliminat dacă oamenii de știință chinezi ar avea „proiecte științifice importante ale NAOC", care necesită monitorizare continuă. Potrivit acestora, chinezii ar deține toate clădirile, infrastructura, telescoapele și senzorii, drumul principal de acces care duce la sit și datele colectate.

Rugată să comenteze obiectivele universității, dacă este conștientă de preocupările legate de faptul că situl ar putea fi utilizat ca o instalație spațială cu dublă utilizare și dacă ar putea confirma detaliile acordului cu oamenii de știință chinezi, Karol Trautmann Thomas, director de relații internaționale la UCN, a declarat: „După o analiză atentă, ne pare rău să vă informăm că, în acest moment, nu suntem în măsură să furnizăm informații sau comentarii cu privire la întrebările dumneavoastră".

Moni Bidin a declarat că acest contract este privat. Ambasada Chinei din Santiago nu a răspuns la solicitările-de a comenta. Ministerul Științei din Chile nu a răspuns nici el la solicitările trimise prin e-mail prin care le-au fost cerute comentarii.

„Având în vedere că proiectul este în procesare în stadii incipiente, informațiile actualizate vor fi publicate în funcție de progresul proiectului pe site-ul oficial", a declarat Jiasheng Huang, purtător de cuvânt și astronom al Academiei Chineze de Științe, într-un e-mail trimis *Newsweek*. Site-ul web al NAOC prezintă doar două articole - unul din 2016 descrie vizita lui Xi la Santiago, unde liderul chinez și președinta de atunci a Chile, Michelle Bachelet, au asistat la semnarea unui memorandum de înțelegere pentru o „bază observațională". Un alt articol din 2017 a fost eliminat.

Excluse?

Termenii agreați de China în Chile sunt similari cu cei din cazul secretelor de la un observator similar de peste graniță - stația Espacio Lejano din provincia argentiniană Neuquén, în Patagonia. Construit, de asemenea, de o companie de stat chineză, acordul prevede că China Satellite Launch and Tracking Control General al APL operează situl care oferă sprijin la sol pentru operațiunile sale spațiale și promite că guvernul argentinian nu va „interfera sau întrerupe activitățile normale" și nici nu va „afecta semnificativ" operațiunile. Legea muncii chineză, și nu argentiniană, se aplică cetățenilor chinezi de acolo, se spune în comunicat.

„Este important de reținut că, dacă o entitate chineză, fie ea științifică sau academică, împiedică intrarea unei națiuni gazdă, acest lucru ar trebui să fie îngrijorător, deoarece nu este vorba de un spațiu chinez suveran, nu este vorba despre o ambasadă", a declarat Gagnon de la Space Force pentru *Newsweek*.

Observatorul Ventarrones va fi cel de-al 16-lea element al infrastructurii critice a Chinei în America

LOCAȚIE EXCELENTĂ
Observatorul chinez Ventarrones se află la aproape 50 de kilometri de telescoapele aparținând Observatorului European Sudic. Mai jos: Președintele ales Donald Trump a lansat cea mai nouă ramură militară a Americii, Forța Spațială.

FOTO: COSTFOTO/NURPHOTO/GETTY; DIDI KIRSTEN TATLOW; ELIJAH NOUVELAGE/BLOOMBERG/GETTY

Latină care permite activitățile sale spațiale, conform cercetării *Newsweek*. S-ar putea să mai apară și altele. Proiectul chinez SiTian identifică un observator mexican ca parte viitoare a rețelei sale globale de „monitorizare a cerului". În plus, Panama a semnat recent un memorandum de înțelegere pentru a se alătura stației lunare China-Rusia și pentru a se angaja în explorarea spațiului îndepărtat împreună cu China. Între timp, Brazilia a convenit în noiembrie să extindă cooperarea spațială cu China și să se alăture programului său Thousand Sails. Cele două țări colaborează deja la lansarea de sateliți.

America Latină nu este singurul centru de interes intens al Chinei pentru spațiu. Chiar în SUA, există o colaborare de cercetare pe termen lung între Observatorul Haystack din New England al Institutului de Tehnologie din Massachusetts și proiectul chinez Meridian, care sprijină cunoașterea situației spațiale a Chinei, arată proiectele de cercetare consultate de *Newsweek*. Meridian este operat de Centrul Național de Științe Spațiale al Academiei Chineze de Științe. Haystack și Meridian au personal cu dublă afiliere.

„Totul este distracție și jocuri până când suntem în război și Republica Populară Chineză are acces la radarele noastre continentale finanțate de contribuabilii americani", a declarat LJ Eads, fondatorul site-ului de cercetare analitică Data Abyss, care este cofinanțat de Pentagon.

În Europa, China a colaborat cu țările nordice membre NATO la un radar de ultimă oră care scanează atmosfera superioară, denumit EISCAT-3D. Un loc în care au loc colaborări este arhipelagul norvegian Svalbard din Arctica, unde urmele urșilor polari marchează gheața care îi ține închiși o mare parte din an.

O investigație *Newsweek* a dezvăluit că un institut științific chinez care funcționează pe insulele unde sunt interzise „scopurile de război" face parte din sistemul de apărare al Chinei. Acest lucru a ridicat întrebări cu privire la faptul dacă Institutul chinez de cercetare a propagării undelor radio, numit în mod inocent China Research Institute of Radiowave Propagation, sfidează interdicția prin cercetările sale cu potențială dublă utilizare pentru compania sa mamă, China Electronics Technology Group Corporation.

Newsweek a descoperit, de asemenea, că cel puțin un contractor chinez din domeniul apărării aerospațiale este deservit de o stație terestră de satelit din Svalbard, chiar dacă Norvegia interzice transmiterea de date „numai sau în principal" în scopuri militare. China a declarat că obiectivele sale de cercetare în Arctica sunt pașnice și pentru binele întregii omeniri. Dar prezența sa în creștere acolo îngrijorează SUA și stârnește neliniște în rândul aliaților NATO. „Interesele și proiectele științifice chineze în Arctica sunt susceptibile de a fi utilizate pentru progrese strategice și militare. Se înțelege că aceste informații vor fi transmise armatei chineze. Aceasta este pur și simplu natura guvernului chinez", a declarat Marc Lanteigne, profesor canadian de științe politice la Universitatea Arctică din Norvegia, în Tromsø. Cu siguranță, China nu este singura țară care are nevoie de o rețea globală de infrastructură pentru a-și permite activitățile în spațiu.

„Statele Unite și aliații lor au noduri spațiale în întreaga lume", a declarat Gregory Falco, profesor în domeniul aerospațial la Universitatea Cornell. „Diferența este însă că SUA nu își maschează activitatea drept știință și nu își înșeală țările gazdă".

Dependență

Cooperarea spațială cu China este atractivă pentru multe țări din America Latină, a căror dependență economică de Beijing este în creștere. Aproximativ 40% din

FOTO: KENT NISHIMURA/GETTY; GREGOR FISCHER/AFP/GETTY; DIDI KIRSTEN TATLOW

ceva sinistru în relația cu China și a declarat că aceasta este, de asemenea, prietenă cu SUA. Dar raportul privind amploarea planurilor chinezești dezvăluit de *Newsweek* i-a zguduit pe unii oficiali de la Washington.

„Clopotele de alarmă sună din cauza prezenței crescute a Chinei în emisfera noastră", a declarat prin email pentru *Newsweek* în luna mai, Mike Waltz, un republican din Florida. El este acum consilierul lui Trump pe probleme de securitate națională. Această prezență sporită urmează să crească și mai mult în Chile și în alte părți. A existat o „dinamică delicată" pe care guvernul chilian a trebuit să o gestioneze, având în vedere că Chile este aproape de SUA, dar are și un acord de liber schimb cu China, a declarat Francisco Urdinez, profesor la Pontificia Universidad Católica de Chile și director al proiectului „Impacts of China in LAC".

„Această dublă dependență de ambele puteri globale plasează Chile într-o poziție deosebit de vulnerabilă", a declarat Urdinez.

Apoi, în august, Universidad Católica del Norte din Antofagasta a semnat un alt acord cu o instituție chineză care lucrează cu armata Beijingului. Acordul cu Deep Space Exploration Laboratory al Agenției Spațiale Naționale Chineze arată obiectivele stației Espacio Lejano din Argentina. Forțele americane urmăresc îndeaproape.

„Monitorizarea spațiului poate ajuta la ajustarea anomaliilor, la evitarea coliziunilor și semnalarea comportamentelor nefaste. În aceste scopuri, datele spațiale ar trebui să fie partajate între națiunile partenere. Am văzut că, chiar și atunci când este solicitată de țara gazdă, Republica Populară Chineză refuză să împărtășească sau furnizează doar date foarte limitate", a declarat purtătorul de cuvânt al Comandamentului Sudic. „Republica Populară Chineză utilizează, de asemenea, aceste situri pentru a fura sau a corupe date și pentru a crea o influență nejustificată în emisfera vestică".

exporturile chiliene se îndreaptă către China, iar 60% din rețeaua sa electrică este deținută de companii chineze. Într-un alt exemplu de influență în creștere, Xi a inaugurat recent un port important în Chancay, Peru, care va fi deținut și operat de gigantul chinez COSCO.

China își consolidează, de asemenea, prezența în Caraibe, chiar la ușa SUA. Pe insula paradisiacă Antigua, o pădure de mangrove și o rezervație marină fac loc unei noi zone economice speciale gestionate de China. Conform documentelor analizate de *Newsweek*, zona va avea propriile formalități vamale și de imigrare, un port maritim și o companie aeriană dedicată, și va emite pașapoarte.

Antigua a beneficiat de împrumuturi chineze de sute de milioane de dolari, iar relația este atât de strânsă, încât funcționarilor de acolo li s-a spus să studieze gândirea lui Xi Jinping. „Țările occidentale pur și simplu nu vroiau să acorde țării noastre ajutorul de care avea nevoie", a declarat prim-ministrul din Antigua, Gaston Browne, într-un interviu pentru *Newsweek*. „Văd China, totuși, ca o țară care se bazează pe adevăr și o țară care, știți, are cel puțin un anumit nivel de empatie pentru statele mici și, în general, pentru persoanele sărace și deposedate la nivel global", a spus el.

Biroul lui Browne a respins orice sugestie că ar exista

„SUA și ALIAȚII SĂI *au* NODURI SPAȚIALE *în* JURUL GLOBULUI. DIFERENȚA *este* ÎNSĂ *că* SUA NU MASCHEAZĂ ACTIVITATEA SA *drept* ȘTIINȚĂ *și* NU *își* ÎNȘALĂ ȚĂRILE GAZDĂ",

DEȘERT
Locul de amplasare a noului observator se află în adâncul deșertului Atacama. Waltz (alături, sus) a avertizat cu privire la prezența Chinei, în timp ce Browne, primul-ministrul din Antigua, (alături, jos) și-a apărat țara.

FOTO DIN STÂNGA: POOL/AFP/GETTY; EVGENY BIYATOV/SPUTNIK/AP

RUSIA

Serviciile secrete gonzo

În loc să păstreze un profil discret, spionii Moscovei îmbrățișează lumina reflectoarelor și chiar sunt primiți acasă de Vladimir Putin după ce sunt desconspirați. „Divizarea lumii este inevitabilă. Țările trebuie să aleagă dacă să se alinieze cu autocrațiile sau democrațiile", spune un fost secretar general al NATO.

de **BRENDAN COLE**

PERIOADA PETRECUTĂ DE Vladimir Putin în KGB, înainte de a deveni președinte, i-a permis să cunoască valoarea păstrării unui profil discret. Cu toate că războiul pe care l-a declanșat împotriva Ucrainei îl pune în opoziție cu Occidentul, el pare fericit ca agenții să iasă din umbră.

Pe 1 august 2024, liderul rus a venit cu flori pe pista Aeroportului Internațional Vnukovo din Moscova și i-a întâmpinat pe Artem Dultsev și Anna Dultseva, care s-au prezentat ani la rând drept un cuplu argentinian în Slovenia. Aceștia au fost condamnați pentru spionaj și au făcut parte dintr-un schimb de prizonieri între mai multe țări, care i-a inclus pe pușcașul marin american Paul Whelan, jurnalistul Evan Gershkovich și asasinul rus Vadim Krasikov.

Faptul că Putin a avut mai degrabă buchete de flori decât reproșuri pentru agenții ruși a arătat că, chiar și cu acoperirea lor distrusă, cei obișnuiți să lucreze sub radar ar putea avea o valoare semnificativă de PR dacă sunt puși în lumina reflectoarelor. „Ceea ce s-a întâmplat sub Putin este că profesia de spion a dobândit brusc un nou grad

„Ceea ce vedem cu adevărat... este o glorificare a spionilor - ca persoane pe care trebuie să le admirăm în cadrul societății ruse".

de respectabilitate. Spionii au devenit eroi plini de farmec precum Stierlitz [un personaj cult din serialul TV rusesc de spionaj *Șaptesprezece momente de primăvară*] sau James Bond", a declarat istoricul rus Serghei Radchenko pentru *Newsweek*.

Newsweek a contactat Kremlinul pentru comentarii.

La fel ca jurnaliștii gonzo din America anilor 1970, care au renunțat la obiectivitate în favoarea ideii de a face parte din povestea pe care o relatau, acești agenți clandestini din punct de vedere istoric îmbrățișează lumina reflectoarelor, asumându-și un rol proactiv și adesea public, chiar dacă obiectivele secrete rămân în vigoare, așa cum a evidențiat recentul dosar bombă al FBI care o acuză pe influencerița pro-rusă Nomma Zarubina.

Aceasta s-a confruntat cu două capete de acuzare în SUA pentru furnizarea de informații false în timpul interviurilor voluntare ale FBI cu privire la comunicarea și cooperarea sa cu Serviciul Federal de Securitate al Rusiei. Se pare că și-a menținut un profil public activ, participând în calitate de expert la conferințe precum Forumul Națiunilor Libere din Post-Rusia și militând pe rețelele sociale pentru crearea Statelor Unite ale Siberiei.

Maria Butina, care a fost condamnată în 2018 pentru că a acționat ca agent străin rus neînregistrat în SUA, unde s-a amestecat cu politicieni proeminenți la convenții pro-arme, s-a reinventat ca deputat în Duma de Stat (o cameră a parlamentului rus). De asemenea, deputat este și Andrei Lugovoi, un om de afaceri căutat de poliția britanică pentru uciderea în 2006, la Londra, a fostului spion Alexander Litvinenko.

Moscova a refuzat să îl extrădeze pe Lugovoi, ceea ce a provocat o deteriorare a relațiilor dintre Rusia și Regatul Unit. Ulterior, Lugovoi a calificat drept „o prostie" concluzia unei anchete publice din 2016 potrivit căreia Putin „a aprobat, probabil" moartea lui Litvinenko. Kremlinul neagă orice implicare.

În timpul erei sovietice, spionii care erau prinși și schimbați trăiau de obicei o viață liniștită, continuând adesea să lucreze pentru un departament din KGB sau pentru un institut relevant, a declarat Radchenko, profesor la Centrul Henry A. Kissinger pentru Afaceri Globale din cadrul Școlii de Studii Internaționale Avansate a Universității Johns Hopkins. „Ei nu erau cu adevărat personalități publice deloc", a spus el. „Regimul lui Putin pune mare preț pe trollingul public, care a ajutat figuri precum Lugovoi să dobândească o anumită notorietate, pe care au transformat-o în autopromovare".

„Trecutul lor ca spioni este un atu în ceea ce privește poziția lor în ochii publicului rus, născut parțial din noțiuni romantice despre ceea ce presupune spionajul", a adăugat el.

„Principalul lucru care s-a întâmplat în comparație cu epoca sovietică este că foștilor spioni căzuți în dizgrație care se află acum la Moscova li se acordă și un rol de propagandă, iar unele dintre aceste roluri sunt destul de profitabile".

Aparițiile publice ale spionilor în timpul Războiului Rece erau rare. Într-o înregistrare video din 1981, descoperită de BBC, Kim Philby, un agent dublu britanic pentru Uniunea Sovietică,

PRIMIREA EROILOR Din stânga: Dultseva cu fiica sa și Putin la Aeroportul Internațional Vnukovo pe 1 august 2024, după un schimb de prizonieri; fosta spioană Anna Chapman.

spunea unei adunări a serviciului de informații est-german Stasi cum și-a petrecut toată viața „încercând să evite publicitatea de orice fel".

„Nu mă pot gândi la niciun agent rus propriu-zis care să fi avut vreun rol public după expunerea în străinătate", a spus Radchenko. „Și în Rusia se pune mare preț acum pe apariția publică și pe propagandă. Putin însuși se implică în operațiuni publice psyops [psihologice]".

Anna Chapman este unul dintre cei mai cunoscuți agenți ruși descoperiți în ultimii ani. Arestată în SUA în 2010 ca parte a unei rețele de spioni ruși, ea a trecut de la acoperirea absolută la a deveni prezentatoare de televiziune și model.

„Ironia supremă este că Anna Chapman a fost un spion prost", a declarat Dan Lomas, expert în informații și profesor asistent la Universitatea Nottingham din Marea Britanie.

„Putin a fost destul de clar cu privire la trecutul său în domeniul serviciilor de informații și ceea ce vedem cu adevărat în cazul unor oameni precum Anna Chapman este o glorificare a spionului - ca cineva care să fie admirat și imitat în cadrul societății ruse", a declarat Lomas pentru *Newsweek*.

„Statutul lor de celebritate este legat de o tradiție de celebrare a serviciilor secrete, dar amintește foarte mult în termeni politici de tipul de aparat de securitate al statului din jurul lui Putin și al acelor foști membri ai KGB care intră în politică".

Un raport întocmit anul acesta de grupul de reflecție Chatham House a arătat cum cazurile de spionaj obișnuiau să fie ascunse sub preș, însă acum se încearcă scoaterea la lumină a spionajului rusesc, iar țările și-au actualizat legislația pentru a face mai ușoară urmărirea penală a spionilor.

Dar cei care sunt prinși sunt primiți cu brațele deschise la întoarcere. Printre prizonierii întâmpinați de Putin pe pista de aterizare din Moscova pe 1 august s-a numărat Pablo González Yagüe, născut Pavel Rubtsov, un agent al GRU, principala direcție de informații a Rusiei, care se dăduse drept jurnalist spaniol. El fusese arestat în Polonia și plănuise să contribuie la eforturile Rusiei de destabilizare din Ucraina. Imaginile îl arată dând mâna cu Putin și purtând un tricou *Star Wars* pe care scria: „Imperiul tău are nevoie de tine".

„Pe plan intern, mesajul este foarte puternic: rușii care comit infracțiuni în Occident pentru regim sunt eroi și nu vor fi abandonați", a declarat Marek Kohv, un fost oficial din domeniul apărării și al serviciilor de informații, care lucrează acum la Centrul Internațional pentru Apărare și Securitate, cu sediul în Estonia. „Rusia spionează în Europa de zeci de ani. Asta se întâmpla când Europa încă lua în considerare Rusia ca fiind un partener de afaceri. Problema este că Rusia a considerat întotdeauna Europa drept un adversar".

„Mesajul este foarte puternic: rușii care comit crime în Occident pentru regim sunt eroi".

„Actualul regim de la Kremlin folosește spionii capturați în străinătate și aduși ulterior în Rusia în cadrul schimburilor de prizonieri, atât pentru comunicarea internă, cât și pentru a-și bate joc de Occident", a adăugat Kohv. „Mesajul în străinătate este că, deși aceștia sunt adesea criminali, Rusia le oferă ulterior funcții publice foarte înalte."

Atacuri hibride și sabotaj

Nu doar agenții ruși devin mai proeminenți. Membrii flancului estic al NATO au avertizat că Moscova desfășoară acțiuni din ce în ce mai îndrăznețe, a

căror natură „hibridă“ testează definiția aspectului de apărare reciprocă din articolul 5 al Cartei Alianței. Se crede că agenți ruși se află în spatele unei bombe incendiare plasate într-un container de transport aerian DHL, care ar fi putut arunca în aer avionul, dacă nu ar fi explodat la sol în Leipzig, Germania, în luna iunie. Se crede că a fost vorba despre un test pentru bombe pe zboruri către SUA.

Moscova este, de asemenea, suspectată că s-ar afla în spatele unor incendii provocate în Polonia, Regatul Unit, Republica Cehă, Lituania și Letonia. Oficialii germani și americani afirmă că au dejucat un complot rusesc de asasinare a lui Armin Papperger, directorul executiv al Rheinmetall, un producător german de armament care furnizează obuze de artilerie armatei ucrainene. Potrivit *Politico*, tancurile rusești nu intră în aceste țări, dar fostul șef al agenției federale de informații interne din Germania, Thomas Haldenwang, și

REINVENTAȚI Foștii spioni Maria Butina și Andrei Lugovoi (jos, dreapta) – căutați pentru uciderea lui Litvinenko – sunt acum amândoi în guvernul Rusiei.

șeful serviciului de informații externe al Norvegiei, Nils Andreas Stensønes, au avertizat cu privire la acțiunile „agresive“ ale Moscovei.

Un raport din 2017 al Societății Americane de Drept Internațional a subliniat modul în care marca Rusiei de război hibrid a fost dezvoltată de Valeri Gherasimov, care este acum comandantul șef al invaziei la scară largă al lui Putin în Ucraina.

Gherasimov a descris această abordare în 2013 ca un răspuns asimetric la răspândirea democrației liberale. El a afirmat că metodele non-militare de atingere a obiectivelor politice și strategice nu doar că au crescut, ci adesea „au depășit puterea armelor în eficiența lor“.

Acestea variază de la dezinformare și propagandă, sabotaj, infiltrare și finanțare a partidelor din Occident, până la încălcarea spațiului aerian al statelor NATO de către avioanele de luptă rusești și acuzații de bruiaj GPS în Marea Baltică.

Din februarie 2022, aceste operațiuni au crescut în frecvență și sunt legate de evenimentele din Ucraina, adăugând neliniște în capitalele din Europa de Est. Kohv a declarat că au existat operațiuni flagrante ale serviciilor secrete ruse înainte de război, dar că sprijinul unit al Occidentului pentru Ucraina a luat Moscova prin surprindere, iar Kremlinul a trebuit dintr-o dată să se gândească cum să răspundă la astfel de activități.

„Atacurile cibernetice, dezinformarea, incendiile și alte asemenea operațiuni sunt incomparabil mai ieftine decât un răspuns convențional pe câmpul de luptă“, a declarat acesta.

„Vedem paralele cu cât de bine sau cât de rău se descurcă Rusia pe linia frontului și, adesea, acțiunile hibride ale Moscovei sunt o extensie a politicii externe în care se dă un răspuns la declarațiile liderilor occidentali“.

Mai mult de 600 de ofițeri de informații ruși cu acoperire diplomatică în Europa au fost expulzați după începutul războiului, afectând rețeaua de spionaj a Kremlinului, deși misiunea diplomatică a Rusiei pe lângă Uniunea Europeană de la Bruxelles a scăpat de sancțiuni.

Spionii cu pașaport diplomatic european pot merge oriunde în spațiul Schengen, ceea ce le permite să aplice o nouă tactică a Kremlinului, aceea de a subcontracta operațiunile unor bande criminale.

Un britanic a recunoscut recent un atac prin care a incendiat o proprietate din Londra. Această operațiune avea legături cu Ucraina. Britanicul a admis că a fost plătit de o agenție străină de informații, într-un caz pe care procurorii l-au legat de Rusia, a relatat Reuters.

„Utilizarea de către Rusia a infractorilor obișnuiți ca agenți este extrem de periculoasă și poate duce la consecințe teribile“, a declarat Kohv.

El a adăugat că poliția și serviciile speciale cooperează în domeniul securității, atât pe plan intern, cât și internațional. „Este foarte important ca activitățile Rusiei să fie expuse în fiecare țară europeană“.

➤ **Brendan Cole** *este reporter principal de știri la* Newsweek, *concentrându-se pe Rusia și Ucraina. Urmăriți-l pe X @brendanmarkcole*

FOTO DE JOS: MIKHAIL SVETLOV/GETTY; KIRILL KUDRYAVTSEV/AFP/GETTY

IDEOLOGII ALINIAȚI Platforma „America First" a președintelui ales rezonează cu calea tot mai naționalistă a prințului moștenitor al Arabiei Saudite, Mohammed bin Salman, în imagine.

ARABIA SAUDITĂ

Jocurile sunt făcute

Donald Trump se va confrunta cu negocieri între Arabia Saudită și SUA în al doilea său mandat. Ar putea fi moștenirea sa de normalizare a legăturilor dintre Israel și națiunile arabe un ajutor sau un obstacol?

de **TOM O'CONNOR**

ÎN TIMP CE ORIENTUL MIJLOCIU SE PREGĂTEȘTE pentru întoarcerea lui Donald Trump la Casa Albă, Arabia Saudită caută să încheie o înțelegere cu Washingtonul care să reflecte statutul său geopolitic ascendent și schimbările majore din regiune din ultimii patru ani. Câștigarea alegerilor de către Trump în noiembrie a avut loc în timp ce Washingtonul și Riadul continuau să negocieze un mare acord care ar include garanții de securitate din partea SUA pentru Arabia Saudită și o cooperare mai strânsă în diverse domenii, cum ar fi dezvoltarea nucleară. În același timp, administrația președintelui Joe Biden a încercat, de asemenea, să stabilească legături diplomatice între Israel și Arabia Saudită în spiritul Acordurilor Abraham - o serie de acorduri pe care Trump le-a supravegheat cu patru națiuni arabe în anul 2020.Președintele ales al Statelor Unite încearcă să își extindă propria moștenire de normalizare a legăturilor arabe cu Israelul pentru a asigura acordul cu Riadul care a scăpat administrației Biden. Observatorii saudiți spun însă că Trump va trebui să profite de legăturile sale strânse cu Israelul pentru a promova cauza statului palestinian. „Există un lucru crucial pe care administrația Trump trebuie să îl înțeleagă bine: este o iluzie din partea lor să presupună că Arabia Saudită se va alătura gratuit Acordurilor Abraham", a declarat pentru *Newsweek* Salman al-Ansari, un important analist politic saudit. „Un stat palestinian este o necesitate și o condiție prealabilă absolută pentru normalizarea relațiilor cu Israelul". *Newsweek* a contactat prin e-mail echipa de tranziție a lui Trump și Ambasada Arabiei Saudite în SUA pentru comentarii.

Problema palestiniană

Soluția celor două state a servit mult timp drept bază pentru diplomația americană în ceea ce privește conflictul israeliano-palestinian, aflat acum în cel mai letal episod de la izbucnirea conflictului în 1948. Războiul actual, declanșat de atacul condus de Hamas împotriva Israelului la 7 octombrie 2023, a readus problema în centrul atenției internaționale și a amenințat să răstoarne abordările tradiționale. Premierul israelian Benjamin Netanyahu a pus din ce în ce mai mult sub semnul întrebării ideea unui stat palestinian, în timp ce forțele sale încearcă să învingă Hamas în Fâșia Gaza, iar aliații săi de extremă dreapta discută deschis despre o posibilă anexare a Cisiordaniei. Coloniștii de pe teritoriul recunoscut la nivel internațional ca fiind palestinian au salutat, de asemenea, victoria lui Trump, precum și nominalizările sale dintr-o așa numită linie

Photografie de FAYEZ NURELDINE

dură de politică externă, cum ar fi aceea a fostului guvernator din Arkansas, Mike Huckabee, pentru funcția de ambasador al SUA în Israel. Pentru Arabia Saudită, răspunsul la conflict rămâne înrădăcinat în Inițiativa arabă de pace, o propunere în 10 puncte prezentată inițial de regat și aprobată de Liga Arabă în 2002.

Planul saudit cere Israelului să cedeze toate teritoriile ocupate după Războiul de Șase Zile din 1967, inclusiv Ierusalimul de Est, părți din Cisiordania, Înălțimile Golan și orice alte terenuri confiscate. Asta în schimbul unei păci arabo-israeliene cuprinzătoare, al unor garanții de securitate și al recunoașterii reciproce.

Dat fiind faptul că Donald Trump urmează să preia conducerea SUA în ianuarie, Ansari a declarat că este încă „prea devreme pentru a spune" exact cum intenționează să abordeze această problemă. Dar Ansari a văzut „un amestec de optimism și pesimism" din perspectiva Arabiei Saudite. „Optimismul vine din faptul că domnul Trump are un precedent pozitiv cu noi și a muncit din greu pentru a aprofunda parteneriatul economic saudito-american", a declarat Ansari. „Pe de altă parte, pesimismul poate proveni de la noii săi numiți, în special ambasadorul SUA în Israel, care pare să fie la extrema dreaptă în ceea ce privește susținerea Israelului, nerespectând legile umanitare și internaționale de bază". „Cred că domnul Trump a oferit Israelului mai mult decât și-au imaginat vreodată în timpul primei sale administrații", a adăugat el, „și ar fi înțelept din partea sa să culeagă roadele, fiind în poziția de a aștepta ca ei să îi ofere ceva - un plan serios de pace cu palestinienii". În prima sa administrație, Trump a dezvoltat legături strânse cu Arabia Saudită și familia sa regală, în special cu prințul moștenitor Mohammed bin Salman, care a devenit moștenitor aparent și conducător de facto în această perioadă.

Trump a salutat perspectiva unor vânzări mai mari de arme către regat și s-a opus prin veto la încercările Congresului de a bloca afacerile americane cu arme din cauza preocupărilor legate de drepturile omului în legătură cu războiul din Yemen. Biden, pe de altă parte, și-a început președinția într-o poziție mult mai rece în raport cu Arabia Saudită, după ce s-a referit la această națiune ca la un „paria" în timpul campaniei electorale. Într-una dintre primele sale decizii majore de politică externă la preluarea mandatului în 2021, el a oprit transferurile de arme ofensive către Riad.

Biden s-a confruntat, de asemenea, cu mai multe dispute la nivel înalt cu Arabia Saudită, care a respins apelurile SUA de a crește producția de petrol, în contextul creșterii costurilor energetice asociate cu războiul Rusiei în Ucraina în 2022. Cu toate acestea, Ansari a declarat că Arabia Saudită a avut succes în colaborarea cu liderii democrați și republicani din SUA, menționând eforturile actualului ambasador al SUA în Arabia Saudită, Michael Ratney, despre care a spus că a „lucrat activ și inteligent pentru a îmbogăți acest parteneriat prin respect reciproc și prin abordarea provocărilor și aspirațiilor bilaterale".

Anterior Trump a provocat, de asemenea, o oarecare furie din partea regatului, în special în februarie 2020, când a anunțat împreună cu Netanyahu un plan, denumit pe scară largă „acordul secolului", care își propunea rezolvarea conflictului israeliano-palestinian.

Acesta a fost respins de Arabia Saudită, precum și de Hamas și de Autoritatea Națională Palestiniană. Politicile fervente pro-israeliene ale lui Trump au fost întâmpinate de lumea arabă cu indignare generalizată și în alte ocazii, atât în cazul deciziei sale de a muta ambasada SUA în Israel de la Tel Aviv la Ierusalim, cât și în ceea ce privește recunoașterea anexării de către Israel a Înălțimilor Golan de la Siria.

În timp ce Acordurile Abraham din 2020 au câștigat încrederea Emiratelor Arabe Unite, Bahrainului, Marocului și Sudanului și au reprezentat o piatră de hotar în relațiile israeliano-arabe, acestea au fost respinse de palestinieni - care au subminat, de asemenea, condițiile stabilite de Inițiativa arabă de pace. Dar, până în prezent, Arabia

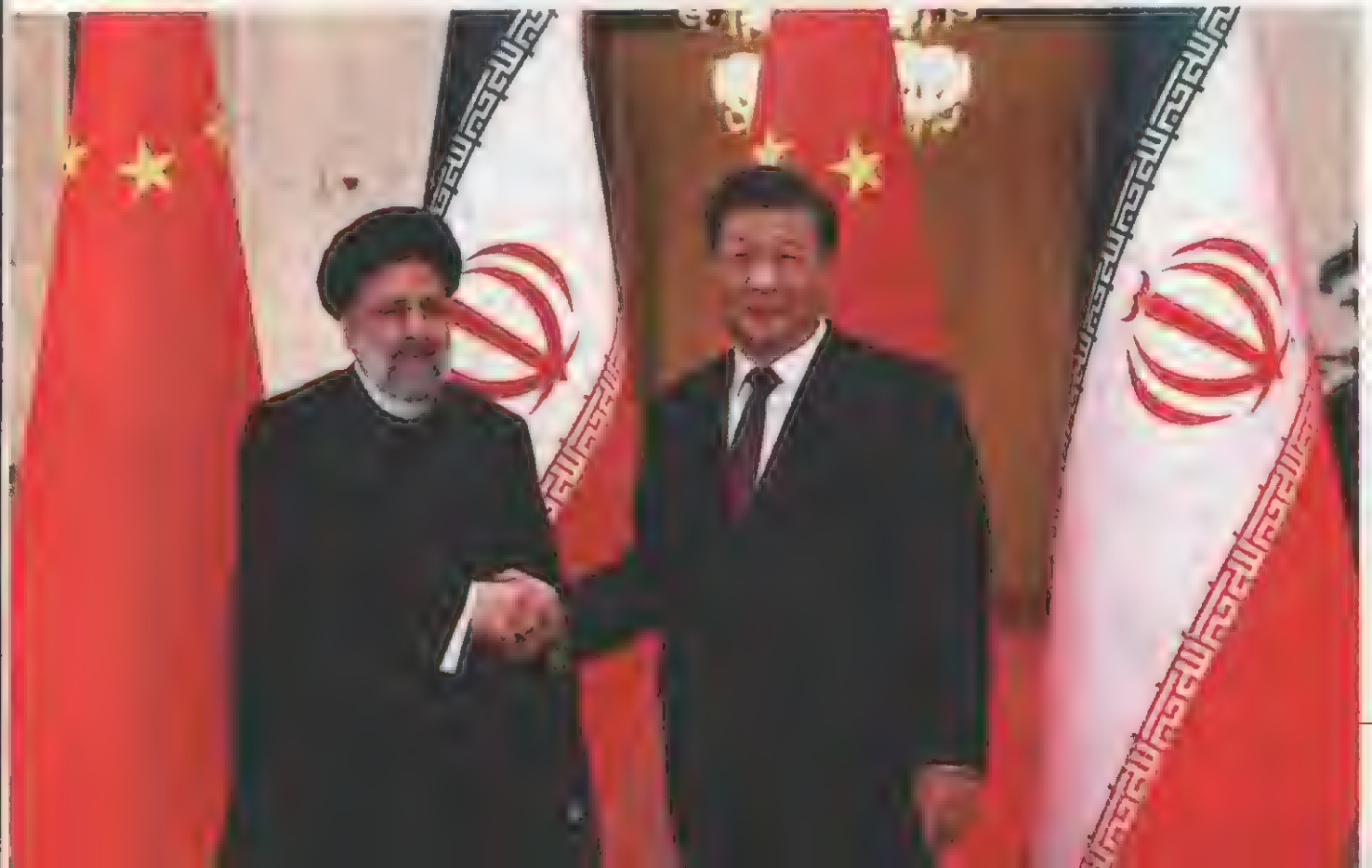

INFLUENȚĂ GLOBALĂ Președintele iranian Ebrahim Raisi cu Xi Jinping, conducătorul Chinei. Națiunea acestuia din urmă a intermediat un acord între Iran și Arabia Saudită în 2023.

FOTO DIN STÂNGA: IRANIAN PRESIDENCY OFFICE VIA AP; ALEX BRANDON/AP

ACORDURI Netanyahu, Trump și miniștrii de Externe din Bahrain și Emiratele Arabe Unite, în timpul semnării Acordurilor Abraham în 2020.

Saudită nu a fost dispusă să renunțe la propunerea sa din 2002. Realitățile geopolitice actuale ar putea face și mai complicat un acord ulterior. „[Victoria] mare a lui Trump în alegerile prezidențiale din 2024 îi consolidează poziția pe plan intern, dar se confruntă cu o realitate diferită în politica externă", a declarat pentru *Newsweek* Azam al-Shdadi, un expert saudit în afaceri externe și membru al Asociației de Științe Politice a Universității Kingston. „Astăzi, situația din Orientul Mijlociu s-a schimbat radical față de primul său mandat, în special odată cu escaladarea tensiunilor alimentate de Israel în regiune".

Valuri schimbătoare

Războiul Israel-Hamas s-a extins pentru a include o constelație de facțiuni conduse de Iran, cunoscută sub numele de Axa rezistenței. Trump a încercat anterior să alinieze partenerii arabi împotriva Iranului, însă Riadul a ales de atunci să își stabilizeze relația tensionată cu Teheranul prin restabilirea relațiilor diplomatice în cadrul unui acord intermediat de China, în martie 2023. Acest pact este valabil și astăzi, în ciuda haosului din regiune. Peninsula Arabă a fost, de asemenea, în mare parte scutită de turbulențe, cu excepția notabilă a Yemenului, vecinul sudic al Arabiei Saudite, unde puternica mișcare Ansar Allah sau Houthi continuă să lanseze rachete și drone împotriva Israelului, precum și împotriva navelor comerciale din apele din apropiere acuzate că susțin statul evreu. Rezistența acordului sponsorizat de China s-a dovedit a fi o provocare serioasă pentru SUA, care se luptă să se reafirme ca un factor de influență de top în Orientul Mijlociu. „Succesul acordului saudito-iranian reprezintă un test pentru rolul Chinei ca mediator de pace", a declarat Shdadi. „Până în prezent, acordul s-a dovedit un succes, după cum a confirmat Comitetul mixt tripartit saudito-chinezo-iranian în ultima sa reuniune din 19 noiembrie 2024". Shdadi l-a citat pe diplomatul american veteran Henry Kissinger, care, într-un interviu acordat publicației americane *Washington Post* în martie 2023, a numit noul acord iraniano-saudit „o schimbare substanțială a situației strategice din Orientul Mijlociu". Kissinger, care a decedat la sfârșitul aceluiași an, a comparat actul de echilibrare al Arabiei Saudite în regiune cu eforturile Statelor Unite de a exploata tensiunile dintre China și Uniunea Sovietică în timpul Războiului Rece. Beijingul a depășit deja Washingtonul în ceea ce privește diplomația și alte câteva măsuri-cheie. Arabia Saudită, mult timp strict aliniată cu SUA, deține acum poziția de a-și putea exercita propria influență. Regatul deține o influență unică în lumea arabă și islamică datorită faptului că are în custodie cele mai sfinte două locuri ale islamului, Mecca și Medina. De asemenea, își asumă un statut de lider în cadrul Ligii Arabe, al Consiliului de Cooperare al Golfului și al Organizației Cooperării Islamice, reprezintă una dintre economiile cu cea mai rapidă creștere din G20 și este pe punctul de a adera la BRICS, o coaliție economică din care fac parte liderii unor mari puteri precum China și Rusia. „Diversificarea relațiilor fără a compromite interesele altor părți a făcut din regat un partener de încredere capabil să depășească provocările internaționale", a declarat Shdadi. „Adevăratul test este acum capacitatea noii administrații americane de a adopta politici care să țină pasul cu această realitate în schimbare și să asigure beneficiul parteneriatului strategic cu Arabia Saudită într-un mod care să servească stabilității regionale și globale." Iranul, la rândul său, a acceptat statutul de membru BRICS și a devenit membru cu drepturi depline al Organizației de Cooperare de la

„Marea victorie [a lui Trump] în alegerile din 2024 îi consolidează poziția pe plan intern, dar se confruntă cu o realitate diferită în politica externă".

Shanghai, un alt bloc inițiat de China și Rusia, la care Arabia Saudită a devenit partener de dialog în 2023. Cu toate acestea, dușmănia dintre Republica Islamică Iraniană șiită revoluționară, și Regatul musulman sunnit naționalist al Arabiei Saudite rămâne profundă, acestea continuând să se angajeze în competiția regională pentru influență. Riadul rămâne, de asemenea, preocupat de accelerarea programului nuclear al Iranului, în ciuda asigurărilor Teheranului că nu urmărește să obțină arme de distrugere în masă. Limitele privind îmbogățirea uraniului de către Iran, producția de centrifuge și alte domenii conexe stabilite de acordul nuclear multilateral Joint Comprehensive Plan of Action s-au prăbușit tot mai mult de când Trump a abandonat acordul în 2018. Deși inițial sceptic față de această înțelegere, recenta recalibrare a dinamicii dintre Riad și Teheran a determinat regatul să vadă, de asemenea, beneficiile unui astfel de acord. Shdadi a considerat că Trump ar putea, de asemenea, să se răzgândească cu privire la acordul nuclear iranian, având în vedere evoluțiile rapide din regiune. „Poziția anterioară a lui Trump de respingere a acordului s-ar putea schimba în lumina noii realități, deoarece Orientul Mijlociu este martorul unei perioade de calmare între Arabia Saudită și Iran", a spus el. „Regimul iranian dă dovadă de o flexibilitate fără precedent din cauza presiunilor economice și a atacurilor israeliene, ceea ce face posibil dialogul privind o nouă formulă pentru acordul nuclear. Arabia Saudită va juca un rol major în orice negocieri viitoare datorită relației sale în curs de dezvoltare cu Iranul". Mohammed Alhamed, un analist geopolitic saudit care este președinte al grupului de consultanță Saudi Elite, a declarat că reconcilierea dintre Iran și Arabia Saudită nu ar trebui subestimată. „Recentul dezgheț diplomatic dintre Arabia Saudită și Iran reprezintă o schimbare semnificativă în politica noastră externă", a declarat Alhamed pentru *Newsweek*. „Menținerea unor canale deschise de comunicare cu Teheranul ne-a ajutat să gestionăm tensiunile regionale și să evităm să fim implicați în conflicte care nu ne servesc interesele. Cu toate acestea, trebuie să rămânem vigilenți". El a adăugat: „O poziție agresivă între Israel și Iran ar putea destabiliza regiunea și ne-ar putea amenința securitatea. Regatul trebuie să își prioritizeze interesele prin susținerea unei abordări echilibrate care descurajează escaladarea și promovează dialogul, mai degrabă decât confruntarea".

Statul saudit Swing

Este posibil ca Trump să-și fi asigurat toate cele șapte state cheie din SUA în victoria sa electorală zdrobitoare asupra vicepreședintelui Kamala Harris, însă regatul bogat în petrol care își diversifică portofoliul economic și diplomatic se poate dovedi o provocare și mai dificilă pentru viitoarea administrație. „Este important să recunoaștem că Arabia Saudită are diverse alternative și își va urmări interesele indiferent de agendele SUA", a declarat Alhamed. „Regatul este conștient de faptul că SUA nu poate impune politici radicale altor țări sau societăți dacă acestea nu se aliniază cu interesele lor fundamentale". Cu toate acestea, ideologiile care îi animă pe Trump și pe prințul moștenitor Mohammed în viziunile lor respective de remodelare a țărilor lor se aliniază în multe feluri. Platforma „America First" a președintelui ales al SUA rezonează puternic cu acea cale transformativă, tot mai naționalistă, pe care s-a angajat monarhul în așteptare al Riadului. „Pe măsură ce luăm în considerare potențiala revenire a președintelui Trump, regiunea salută în general administrația sa", a declarat Alhamed. „Accentul său pe dezvoltarea internă și implicarea redusă în conflictele externe pot crea oportunități pentru Arabia Saudită de a-și consolida legăturile cu SUA, urmărindu-și în același timp interesele naționale, fără presiuni externe. În general, Arabia Saudită se angajează să promoveze o relație care prioritizează stabilitatea, securitatea și respectul reciproc". Trump și prințul moștenitor Mohammed se compară adesea cu artizanii păcii în Orientul Mijlociu. Dar, pe măsură ce regalul Riadului progresează în realizarea ambițiosului său plan „Vision 2030", el caută, de asemenea, să își consolideze locul în istorie ca lider arab care a asigurat în cele din urmă un stat palestinian. „Este important să rețineți că acordurile de

„Orice acord potențial trebuie abordat cu precauție; regatul a fost întotdeauna un susținător ferm al drepturilor palestinienilor",

FOTO: OMAR AL-QATTAA/AFP/GETTY

PROBLEMĂ-CHEIE Urmările unui atac israelian asupra oraşului Gaza, la 27 noiembrie. Trump trebuie să abordeze poziţia Arabiei Saudite cu privire la Palestina, au declarat experţii.

securitate discutate nu includ în mod necesar normalizarea relaţiilor dintre Israel şi Arabia Saudită", a declarat Alhamed. „Orice acord potenţial trebuie abordat cu precauţie, deoarece regatul a fost întotdeauna un susţinător ferm al drepturilor palestinienilor. Neabordarea acestei probleme fundamentale ar putea duce la reacţii regionale semnificative, Arabia Saudită fiind liderul lumii musulmane. Alhamed, Ansari şi Shdadi au declarat cu toţii că poziţia saudită cu privire la această problemă-cheie este de neclintit. Abdullah bin Farah al-Shaya, un general de brigadă în retragere care a fost anterior ataşat militar saudit la Washington, a fost de acord. Shaya a reamintit lunga istorie a parteneriatului dintre SUA şi Arabia Saudită, care datează din ultimul an al celui de-al Doilea Război Mondial. De atunci, a spus el, Washingtonul şi Riadul au reuşit de cele mai multe ori să găsească un teren comun. „Aceste fapte din istoria relaţiilor dintre cele două ţări induc necesitatea ca Trump şi echipa sa politică să aprecieze această călătorie plină de cooperare şi realizare a intereselor comune", a declarat Shaya pentru *Newsweek*. Administraţia Trump ar trebui, de asemenea, „să conştientizeze importanţa cooperării sincere cu Arabia Saudită, care ocupă o poziţie de lider pe scena arabă, islamică şi internaţională, şi să o trateze ca pe un partener strategic în toate domeniile. Şi vorbim aici inclusiv de aspectul politic şi de securitate în rezolvarea conflictelor şi disputelor din Orientul Mijlociu, în special de dosarul conflictului israeliano-palestinian", a spus el. „Trump şi echipa sa politică trebuie să ştie că poziţia saudită în acest dosar este corectă, sinceră şi nu este discutabilă", a spus Shaya.

„Arabia Saudită aderă la stabilitatea poziţiei sale istorice şi juste cu privire la această problemă. Riadul anunţă şi repetă întotdeauna, în toate forumurile internaţionale, cererea sa ca Israelul să pună capăt acestor conflicte sângeroase prin acceptarea Iniţiativei arabe de pace". Dar, având în vedere „refuzul lui Netanyahu de a accepta această iniţiativă", a spus Shaya, „Arabia Saudită speră că Trump îşi va asuma responsabilităţile în calitate de viitor preşedinte al Statelor Unite ale Americii pentru a adopta o poziţie istorică în această chestiune".

În acest sens, Shaya a declarat că Trump ar trebui „să dea dovadă de mai multă interacţiune şi să se îndepărteze de diplomaţia inutilă a tergiversării. Să îşi îndrepte echipa politică spre necesitatea unei cooperări serioase cu toate părţile relevante, în special cu Arabia Saudită, pentru a contribui în mod direct, eficient şi echitabil la rezolvarea şi încetarea acestui conflict politic şi de securitate dureros şi în curs de desfăşurare".

Fără compromisuri

Înainte de Acordurile Abraham, Egiptul şi Iordania erau singurele naţiuni arabe care stabiliseră relaţii diplomatice cu Israelul în cadrul acordurilor de pace negociate în 1979 şi, respectiv, 1994.

Mauritania a stabilit, de asemenea, legături temporare cu Israelul în 1999, dar a renunţat la ele în 2010, după izbucnirea unuia dintre cele câteva războaie din Gaza controlată de Hamas care au precedat conflictul actual.

În timp ce SUA continuă să îşi afirme sprijinul pentru Israel, războiul a stimulat o nouă rundă de relaţii diplomatice cu statul palestinian recunoscut de ONU în rândul naţiunilor, inclusiv cele din Europa şi Caraibe.

Altele, cum ar fi Turcia, membră NATO, au rupt toate legăturile cu Israelul. Administraţia Trump urmează să moştenească acest peisaj precar pentru unul dintre cei mai apropiaţi aliaţi ai săi, pe fondul unei dorinţe anticipate de a consolida legăturile cu un partener vital care şi-a asumat o influenţă mai mare pe scena mondială.

Shaya a considerat pe de-o parte că aceasta este o „problemă complexă şi spinoasă", dar că este şi „una dintre cele mai importante probleme" din Orientul Mijlociu, în care Arabia Saudită caută urgent soluţii paşnice „atât timp cât acestea servesc şi sporesc interesele sale, dar nu în detrimentul cauzei palestiniene".

„Trump trebuie să îşi anunţe poziţia finală în ceea ce priveşte acceptarea şi susţinerea Iniţiativei Arabe şi să exercite presiuni asupra conducerii israeliene pentru a o accepta", a spus Shaya, „având în vedere stingerea incendiilor conflictelor din regiunea Orientului Mijlociu care rezultă din aceasta". N

➤ **Tom O'Connor** *este redactor şef adjunct, securitate naţională şi politică externă la* Newsweek. *Îl găsiţi pe X @ShaolinTom*

UN VIITOR
INCERT
Damascul este
condus până
în martie de

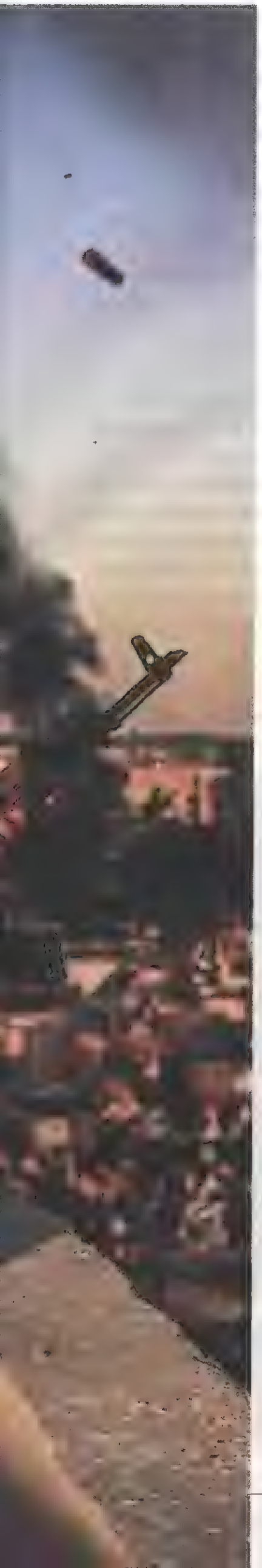

ORIENTUL MIJLOCIU

Lupta pentru putere

Pe măsură ce praful se așează după răsturnarea lui Bashar al-Assad, ar putea fi trasate noi linii de front în vechiul război civil din Siria.

de **TOM O'CONNOR**

CĂDEREA BRUSCĂ A PREȘEDINTELUI SIRIAN Bashar al-Assad, în urma unei ofensive rapide a rebelilor, a adus o schimbare dramatică în războiul civil care durează de aproape 14 ani. În timp ce opozanții guvernului înlăturat sunt entuziasmați, există, de asemenea, îngrijorări profund înrădăcinate cu privire la numeroasele incertitudini care ne așteaptă.

În prezent, toate privirile sunt îndreptate către gruparea islamistă Hayat Tahrir al-Sham sau HTS - o fostă filială a Al-Qaeda - și către liderul său carismatic, Abu Mohammed al-Golani, deoarece apar întrebări cu privire la dorința și capacitatea acestuia de a-și respecta promisiunile de a evita extremismul și de a supraveghea un viitor mai prosper și mai favorabil incluziunii pentru Siria. Cu toate acestea, se trasează deja noi linii de front. Există din ce în ce mai multe temeri legate de o luptă de-a lungul liniilor de control între coaliția insurgentă și Forțele Democratice Siriene susținute de Statele Unite, o facțiune condusă de kurzi care deține controlul efectiv asupra a aproape o treime din țară, în nord și est. În rândurile opoziției se numără Armata Națională Siriană, susținută de Turcia, aliatul din NATO al SUA, care consideră FDS ca fiind o ramură a Partidului Muncitorilor din Kurdistan, cunoscut și sub numele de PKK.

Președintele turc Recep Tayyip Erdoğan a promis în repetate rânduri să eradicheze PKK în Siria și Irak. A făcut aceste promisiuni inclusiv în timpul unui interviu acordat *Newsweek* în iulie și în comentariile ulterioare făcute după înlăturarea lui Assad de la putere la 8 decembrie.

Tensiunile sunt acum deosebit de puternice în ceea ce privește orașul Kobani din nordul țării, aflat în mâinile parteneriatului dintre SUA și FDS, care a fost un simbol al înfrângerii grupării militante Statul Islamic. Riad Darar, consilier al președinției aripii politice a FDS, Consiliul Democratic Sirian, a declarat pentru *Newsweek* că bastionul grupării situat de-a lungul frontierei siriano-turce ar putea „deveni în curând un punct de cotitură" într-o altă bătălie crucială.

„Cred că vor avea loc lupte violente, al căror sfârșit nu îl cunoaștem", a declarat Darar. „Sperăm că americanii vor continua să stea în fața atacurilor și să le împiedice, deoarece acest lucru nu servește stabilității în regiune și deschide o ușă care ar putea să nu fie închisă în chestiunea unei soluții politice în Siria".

Darar și-a exprimat, de asemenea, îngrijorarea cu privire la orientarea conducerii HTS. El a susținut că grupul, în ciuda sloganurilor sale prietenoase, s-a dovedit până acum „individualist" și „nu caută co-

laborarea cu restului publicului sirian, a politicienilor şi a membrilor societăţii care au suferit de pe urma nedreptăţii şi opresiunii regimului anterior".

O astfel de abordare, a spus el, a condus la o evaluare a „noului partid de guvernământ ca dorind să monopolizeze puterea, iar acest lucru este cel de care toţi sirienii se tem".

HTS era cunoscut anterior sub numele de Frontul Nusra, care funcţiona ca ramură siriană a Al-Qaeda. Golani, care a luptat anterior împotriva trupelor americane din Irak, s-a aliat iniţial cu viitorul fondator al ISIS, Abu Bakr al-Baghdadi, dar a refuzat ulterior să fuzioneze cu ISIS, atunci când acesta s-a extins în Siria, în 2013. Golani a renunţat public la legăturile cu Al-Qaeda în 2016.

Frontul Nusra a pus bazele unor relaţii strategice cu alte grupări islamiste care au fuzionat în cele din urmă pentru a deveni HTS în 2017. Dar, în timp ce Golani navighează acum printr-o constelaţie de alte facţiuni siriene care încearcă să culeagă partea lor din roadele victoriei împotriva lui Assad, el trebuie să se confrunte şi cu un alt front redeschis brusc în sud-vestul ţării de către un jucător şi mai puternic susţinut de SUA.

Israelul a profitat rapid de haosul din Siria pentru a lansa o campanie fără precedent de lovituri terestre, aeriene şi maritime împotriva fostelor situri militare din ţara vecină, trimiţând în acelaşi timp trupe pentru a prelua controlul asupra mai multor terenuri din disputatele Înălţimi Golan. Golani, a cărui familie a fost strămutată din aceeaşi regiune siriană care a fost cucerită în mare parte de Israel în timpul Războiului de Şase Zile din 1967, a declarat pentru *New York Times* într-un interviu ulterior că „nu doreşte niciun conflict" cu Israelul.

Alţii, precum Partidul Naţionalist Socialist Sirian, un aliat al fostului guvern al lui Assad, au făcut apel explicit la rebeliune armată împotriva ocupaţiei israeliene.

În timp ce Organizaţia Naţiunilor Unite a acuzat Israelul de încălcarea unui acord de armistiţiu de 50 de ani cu Siria, un oficial al ONU a declarat recent pentru *Newsweek* că forţe internaţionale suplimentare de menţinere a păcii au fost desfăşurate pe Înălţimile Golan, dar că „libertatea lor de mişcare este sever restricţionată în contextul actual" al incursiunii israeliene.

Evoluţiile fluide şi rapide din Siria au pus administraţia preşedintelui Joe Biden într-o altă situaţie dificilă în materie de politică externă, cu doar câteva săptămâni înainte ca Washingtonul să predea frâiele puterii preşedintelui ales Donald Trump.

„Sperăm că americanii vor continua să reziste în faţa atacurilor".

În remarcile transmise către *Newsweek* de Departamentul de Stat al SUA, purtătorul de cuvânt Matthew Miller a recunoscut preocupările exprimate atât de Israel, cât şi de Turcia în operaţiunile lor respective din Siria.

În acelaşi timp, el a făcut apel la Israel să respecte acordul de încetare a focului din 1974 în Înălţimile Golan şi a declarat că SUA poartă discuţii atât cu Turcia, cât şi cu FDS cu privire la situaţia tensionată din Kobani şi din alte părţi din nordul Siriei.

„De asemenea, credem că este important ca nicio parte să nu întreprindă acţiuni care ar destabiliza şi mai mult situaţia din Siria, într-un moment în care dorim să facem presiuni pentru a creşte stabilitatea", a declarat Miller. „Vom continua să avem această discuţie cu ei".

Pe teren, SUA, care au ajutat cândva

FOTO: FROM LEFT: BURAK KARA/GETTY; CHRIS MCGRATH/GETTY

rebelii care au pus pentru prima dată mâna pe arme împotriva lui Assad în 2011, se bazează pe FDS ca principal partener împotriva ISIS încă din 2015. Cu toate acestea, la fel ca în cazul ISIS, Washingtonul consideră atât HTS, cât și PKK drept organizații teroriste.

Administrația Biden a recunoscut că a avut mai multe contacte cu HTS de când gruparea a preluat controlul la Damasc. Cu toate acestea, întrebat dacă eticheta de grup terorist a HTS ar putea fi revizuită sau eliminată complet, un purtător de cuvânt al Departamentului de Stat al SUA a declarat pentru *Newsweek* că „nu prezentăm în avanpremieră deliberările privind desemnarea sau radierea terorismului".

Același răspuns a fost oferit și în ceea ce privește viziunea Statelor Unite asupra Partidului Islamic Turkestan, un grup majoritar uigur care face parte din coaliția rebelă care l-a răsturnat pe Assad și care amenință acum să își reia lupta împotriva Chinei.

Partidul Islamic din Turkestan este legat de fosta Mișcare Islamică din Turkestanul de Est, care a dus o campanie violentă în provincia Xinjiang din nord-vestul Chinei, până când a fost întâmpinată cu o represiune în forță în urmă cu un deceniu. Gruparea încearcă să stabilească un stat islamist cunoscut sub numele de „Turkestanul de Est" în Xinjiang, unde oficialii americani acuză de mult timp Beijingul de numeroase încălcări ale drepturilor omului. Guvernul chinez a negat vehement aceste afirmații.

Purtătorul de cuvânt al Ambasadei Chinei în SUA, Liu Pengyu, a declarat recent pentru *Newsweek* că Beijingul „este pregătit să intensifice cooperarea antiteroristă cu membrii comunității internaționale pentru a lovi cu fermitate ETIM și a menține sigure și stabile, atât regiunea, cât și lumea". Liu a afirmat, de asemenea, că decizia Washingtonului de a elimina ETIM de pe lista sa de excludere a teroriști-

UN NOU CAPITOL Sirienii care trăiesc în Turcia sărbătoresc cu steagurile opoziției (stânga) după ce rebelii sirieni l-au înlăturat pe Bashar al-Assad (sus).

lor sub Trump în 2020 „a dovedit că a politizat și a înarmat [problema] combaterii terorismului", lucru la care „ne opunem cu fermitate".

China, care a stabilt legături strânse cu Assad, dar nu a jucat un rol militar în conflict, a adoptat în rest o abordare relativ prudentă față de evoluțiile din Siria. Beijingul nu este nici el singur.

Susținătorii militari ai lui Assad, Teheranul și Moscova, lasă, de asemenea, ușa deschisă pentru potențiale legături cu noua conducere siriană, în ciuda îngrijorării palpabile cu privire la modul în care tulburările ar putea afecta influența lor regională. Cele două puteri continuă să se coordoneze direct cu Ankara, ca parte a unui proces de pace trilateral lansat în urmă cu opt ani.

Trump, între timp, a declarat că el crede că „Turcia va deține cheia pentru Siria", în timpul unei conferințe de presă din 16 decembrie 2024. În timp ce se pregătește să se confrunte din nou cu Erdoğan ca omolog al său, președintele ales al SUA s-a referit la liderul turc de două decenii ca la „cineva cu care m-am înțeles foarte bine".

În urma unui acord încheiat în 2019 între Erdoğan și Trump, Statele Unite și-au retras trupele din mari părți situate în nordul Siriei, în ciuda protestelor FDS. Trump a pledat, de asemenea, pentru retragerea întregii prezențe militare americane în Siria, care, cu aproximativ 900 de militari, este eclipsată de „forța militară majoră" a Turciei din apropiere, după cum a remarcat recent președintele ales al SUA.

În al doilea său mandat la Casa Albă, alegerea lui Trump ca șef al serviciilor naționale de informații este fosta reprezentantă din Hawaii, Tulsi Gabbard, a care solicitat, de asemenea, de mult timp ieșirea armatei americane din Siria.

Cu toate acestea, ea s-a despărțit de Trump în trecut, în special întâlnindu-se cu Assad în 2017, cu doar câteva luni înainte ca Trump să ordone primele lovituri militare directe ale SUA împotriva guvernului sirian din cauza presupuselor utilizări de arme chimice. Ulterior, ea l-a invitat pe copreședintele Consiliului Democratic Sirian, Ilham Ahmed, la discursul lui Trump privind starea Uniunii din 2019, în timp ce liderul american intenționa să abandoneze posturile deținute împreună cu FDS în nordul Siriei. Gabbard a declarat de atunci că susține „pe deplin" dorința lui Trump de a nu se implica prea mult în războiul civil din Siria.

În timp ce guvernul lui Assad intra în ultimele ore, Trump a avertizat pe platforma sa socială că „STATELE UNITE NU TREBUIE SĂ AIBĂ NIMIC DE A FACE" cu conflictul din Siria, deoarece aceasta „NU ESTE LUPTA NOASTRĂ".

Adjunctul său, vicepreședintele ales JD Vance, a reiterat acest punct de vedere în comentarii pe X, fostul Twitter. Iată unul dintre acestea: „Așa cum a spus președintele Trump, aceasta nu este lupta noastră și ar trebui să nu ne amestecăm în ea".

➤ **Tom O'Connor** *este editor adjunct, securitate națională și politică externă la* Newsweek. *Urmărește-l pe X @ShaolinTom*

MUZICĂ

Nimic nu durează o veșnicie

Turneul „Eras Tour" al lui Taylor Swift își încheie parcursul-record.

FIȚI BUNI
Swift cântă pe 7 iunie 2024, în Edinburgh, Scoția. Ea a observat că un fan avea nevoie de ajutor și a oprit concertul până când acesta a primit asistență.

DUPĂ MAI BINE DE UN AN ȘI JUMĂTATE, mastodontul „The Eras Tour" al lui Taylor Swift a ajuns la final, doborând 18 recorduri care s-au înregistrat pe parcursul acestuia. „The Eras Tour" a fost cel de-al șaselea turneu de concerte al lui Swift și poartă numele etapelor carierei sale, fiecare spectacol durând trei ore și jumătate. Începând din martie 2023, superstarul pop a susținut 149 de concerte pe cinci continente. La 34 de ani, Swift era deja cel mai urmărit artist pe Spotify în 2023 și 2024. Ea deține recordul pentru cele mai multe premii Grammy pentru „Albumul anului". Dar revoluționarul ei „Eras Tour" este un schimbător de paradigme în sine, deoarece a devenit turneul cu cele mai mari încasări din toate timpurile. *Newsweek* a compilat recordurile pe care Swift le-a doborât cu turneul său mondial, prin amabilitatea Action Network, o companie de presă sportivă. *Newsweek* a trimis un e-mail unui purtător de cuvânt al lui Swift pentru comentarii.

de
BILLIE SCHWAB DUNN

Cântăreața și compozitoarea a doborât numeroase recorduri impresionante, luând locul întâi de la o mulțime de alți interpreți emblematici. „The Eras Tour" a doborât recordul „Farewell Yellow Brick Road" al lui Elton John, care a adus 939 de milioane de dolari pe parcursul a cinci ani și 328 de spectacole. Acesta a devenit turneul cu cele mai mari încasări al unui artist solo, precum și turneul cu cele mai mari încasări din toate timpurile.

Superstarul pop a depășit, de asemenea, recordul înregistrat de Madonna cu „Sticky & Sweet Tour", turneul său înregistrând cele mai mari încasări al unei artiste. De asemenea, a fost primul care a depășit vreodată pragul de 1 miliard de dolari încasări.

Taylor Swift: The Eras Tour, filmul de concert care documentează turneul ei, a doborât mai multe recorduri încă de la lansarea sa din octombrie 2023.

A depășit producția *Never Say Never* al lui Justin Bieber pentru a deveni filmul de concert cu cele mai mari încasări din toate timpurile, acumulând peste 200 de milioane de dolari la nivel mondial.

În plus, a revendicat titlul de film de concert cu cele mai mari încasări realizat de o artistă, deținut anterior de *Hannah Montana & Miley Cyrus: Best of Both Worlds Concert* al lui Miley Cyrus.

De asemenea, filmul a devenit primul din genul său care a depășit pragul de 200 de milioane de dolari.

Realizări care au bătut recorduri

Turneul „The Eras Tour" al lui Swift a stabilit recorduri de asistență fără precedent în locuri emblematice din întreaga lume. Swift a înregistrat cea mai mare asistență într-o singură zi în locuri precum Stadionul Acrisure din Pittsburgh, Allianz Parque din São Paulo, Anfield din Liverpool, Anglia, Lumen Field din Seattle și Stadionul Murrayfield din Edinburgh, Scoția.

De asemenea, ea a stabilit cele mai mari audiențe la concerte într-o singură zi în Lucas Oil Stadium, Indianapolis; Nissan Stadium, Nashville, Tennessee; și Strawberry Arena, cunoscută anterior ca Friends Arena, în Solna, Suedia.

Cântăreața a devenit primul artist care a susținut mai multe spectacole în mai multe locații în timpul unui singur turneu. Ea a atins recorduri de două spectacole în locuri precum Acrisure Stadium din Pittsburgh, Arrowhead Stadium din Kansas City, Missouri și Empower Field at Mile High din Denver. De asemenea, a stabilit recorduri de trei spectacole la AT&T Stadium din Arlington, Texas; Mercedes-Benz Stadium din Atlanta; și PGE Narodowy din Varșovia, Polonia.

În cadrul turneului, Swift a susținut patru spectacole la Accor Stadium din Sydney; cinci spectacole la SoFi Stadium din Inglewood, California; și șase spectacole la SoFi Stadium (doborându-și propriul record) și Rogers Centre din Toronto.

Ca artistă, Swift a spart bariere, devenind prima care a fost cap de afiș în săli precum Allegiant Stadium din Las Vegas, Estádio da Luz din Lisabona, Portugalia, și Paycor Stadium din Cincinnati. De asemenea, a stabilit repere pentru cele mai multe spectacole susținute de o artistă la mai multe locații. Printre acestea se numără recorduri de două spectacole la Allegiant Stadium, Estádio da Luz și Ford Field din Detroit, precum și recorduri de trei spectacole la Soldier Field din Chicago și Singapore National Stadium din Kallang, Singapore. Artista americană a bătut recorduri susținând patru spectacole la Foro Sol din Mexico City, cinci și șase spectacole la Stadionul Național din Singapore și un număr fără precedent de șapte și opt spectacole pe Stadionul Wembley din Londra, în Marea Britanie.

Eras a redefinit amploarea turneelor muzicale live, stabilind recorduri nu numai în ceea ce privește veniturile, ci și în ceea ce privește implicarea publicului și acoperirea globală. Filmul concertului ei a extins aceste cifre greu de atins, consolidându-i statutul de vedetă care bate recorduri în industria divertismentului.

Va reveni Taylor Swift în turneu?

Expertul în Taylor Swift Zachary Hourihane, a declarat că Swifties care sunt îngrijorați dacă starul pop va pleca din nou în turneu nu trebuie să-și facă griji. El a declarat pentru *Newsweek* că, fără nicio îndoială, cântăreața „Cruel

THE ERAS TOUR

Timp de aproape doi ani, Taylor Swift a fost în turneu și a cântat în fața a milioane de oameni, a doborât recorduri și a trecut prin suferințe sufletești, boli, furtuni și defecțiuni ale instrumentelor și ale decorului. Iată câteva dintre cele mai importante momente ale acestui turneu.

de **JENNI FINK** *și* **FULIA HUNT**

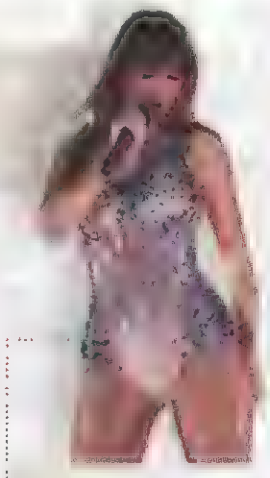

► **17 martie 2023**

GLENDALE, ARIZONA

În seara premierei, Taylor Swift doboară recordul pentru cel mai vizionat concert susținut de o artistă.

SEATTLE

Muzica și dansul se înregistrează pe scara Richter ca un cutremur. Un alt „Swift Quake" are loc la 25 mai 2024, în Lisabona, Portugalia.

► **22 iulie 2023**

► **11 noiembrie 2023**

BUENOS AIRES, ARGENTINA

Swift cântă „Karma is the Guy on the Chiefs" cu Travis Kelce în public, prima mențiune publică a relației lor în turneu.

RIO DE JANEIRO

Participantă la concert, Ana Clara Benevides Machado moare de epuizare din cauza căldurii înainte de spectacol. Swift este „devastată" de această veste.

► **17 noiembrie 2023**

► PENTRU O HARTĂ DETALIATĂ, INTERACTIVĂ ȘI O CRONOLOGIE A ÎNTREGULUI TUR

FOTO: KEVIN MAZUR/GETTY/TAS RIGHTS MANAGEMENT; MAT HAYWARD/TAS23/GETTY; EMILIANO LASALVIA/AFP/GETTY; BUDA MENDES/TAS23/GETTY; ASANKA RATNAYAKE/GETTY; GARETH CATTERMOLE/TAS24/GETTY

O ROCHIE NOU-NOUȚĂ La spectacolul lui Swift din 18 octombrie 2024 din Miami Gardens, Florida, ea a debutat cu noi ținute de turneu.

Summer" va pleca din nou în turneu în curând. „«The Eras Tour» a fost un moment cultural izolat, care a cuprins întreaga sa carieră; sărbătorind recuperarea înregistrărilor sale de bază. Ceea ce știm despre etica muncii lui Taylor (de la lansarea a două proiecte reînregistrate și a unui album nou, toate în cele 21 de luni ale turneului în sine) este că ea se află într-o eră de hiperproductivitate", a spus el.

„Este o interpretă înnăscută, o extrovertită, o povestitoare și, mai presus de toate, o femeie de afaceri. Există pur și simplu prea multe avantaje în muzica live pentru ca ea să renunțe complet la turnee".

➤ **Billie Schwab Dunn** *este reporter de cultură pop și divertisment la* Newsweek. *Contactați-o pe X @Billie_SD*

► **18 februarie 2024**

MELBOURNE, AUSTRALIA

Swift cântă în fața a 96.000 de oameni, cel mai mare public cu care a cântat vreodată în cadrul „The Eras Tour".

LONDRA

Kelce urcă pe scenă pentru piesa „I Can Do It With a Broken Heart", încântându-și fanii care i-au lăudat sprijinul pentru Swift.

► **23 iunie 2024**

► **9 august 2024**

VIENA

Swift își anulează spectacolele din capitala Austriei după ce poliția a descoperit un complot terorist inspirat de ISIS.

MIAMI

Swift doboară recordul de bilete vândute al lui Billy Joel și Elton John la Hard Rock Stadium. Joel participă la concert împreună cu soția sa, Alexis, și fiicele Della și Remy.

► **19 octombrie 2024**

► **8 decembrie 2024**

VANCOUVER, CANADA

Turneul lui Swift se încheie după 1.989 de zile de când a pierdut drepturile asupra muzicii sale în favoarea fostului manager Scooter Braun.

THOMAS KRONSTEINER/GETTY; BILLY JOEL: KEVIN WINTER/TAS24/GETTY; JOHN SHEARER/TAS24/GETTY

U, ACCESAȚI **NEWSWEEK.COM/TAYLOR-SWIFT-ERAS-TOUR-RECAP**

SCANAȚI

FILME

În ochii lui Jude Law

Jude Law este de nerecunoscut în rolul unui agent FBI aflat pe urmele unei grupări teroriste neonaziste în drama *The Order*.

de **BILLIE SCHWAB DUNN**

JUDE LAW S-A IMPUS CA UN actor versatil în cel mai recent film al său, *The Order*, în care s-a cufundat atât de mult în rolul pe care îl interpretează încât l-a vânat pe colegul său Nicholas Hoult în afara camerei.

Drama inspirată dintr-un caz real, care a avut parte de ovații de peste 10 minute la premiera sa de la Festivalul de Film de la Veneția, este bazată pe cartea *The Silent Brotherhood* a lui Kevin Flynn și Gary Gerhardt. Ea prezintă povestea înfricoșătoare a ascensiunii unei milițiineo-naziste la începutul anilor 1980 în America și eforturile disperate ale FBI de a-i opri pe membrii acesteia.

Law îl interpretează pe Terry Husk, un agent FBI cu probleme care investighează cu perseverență o serie de jafuri bancare violente și infracțiuni cu mașini blindate în nord-vestul Statelor Unite. Convinși că aceste infracțiuni sunt opera unor teroriști interni care finanțează o revoltă violentă, Husk și echipa sa pătrund în lumea subterană întunecată a extremismului generat de mișcarea supremației albilor. Bazat pe o poveste adevărată, Husk se confruntă cu Bob Mathews, un un membru nemilos al supremației albe interpretat de Hoult.

Regizat de Justin Kurzel (*Nitram*, *Snowtown* și *Assassin's Creed*), Law a explicat pentru *Newsweek* diferitele indicații pe care Kurzel le-a dat actorilor pentru ca aceștia să poată intra în mintea personajelor lor. „Una dintre ele a fost că, atunci când am ajuns la Calgary pentru a face acest film, am stat acolo câteva săptămâni. Mi-a sugerat să simt cum ar fi să omor pe cineva. Să îl urmăresc pe Nick. Și a vrut să construiesc această obsesie pentru Nick dar și o înțelegere a persoanei pe care o vânam", a spus actorul.

„Așa că nu știu dacă a ajutat, dar a fost o provocare. Și a fost foarte grea. Am mers la antrenament, este foarte complicat".

Aceasta nu a fost însă întreaga amploare a implicării lui Law în rol. La un moment dat, atât el, cât și colegul său britanic au început să-i lase mesaje vocale lui Kurzel în timp ce se aflau în pielea personajului.

„Nu ne dădeam seama că și Nick o făcea, dar îi lăsam mesaje telefonice lui Justin atunci când eram în pielea personajului. Deci, știi, Nick vorbea despre planurile pentru un jaf, iar eu pretindeam că Justin era soția mea, implorând-o să se întoarcă. Lucruri mărunte de genul ăsta", a spus el.

Actorul, aclamat de critici, a explicat că Justin Kurzel are o „înțelegere naturală" și o curiozitate față de procesul actorului. Law a continuat: „El recunoaște cu adevărat potențialul pe care un actor îl poate extrage dintr-un material. Este atent cu actorii și vrea să facă parte din procesul de pregătire. Este foarte atent - și, de asemenea, provocator - în ziua respectivă.

Începe prin a-ți înmâna manifeste curatoriale pentru personajul tău și nu sunt cereri, sunt doar sugestii. Știi, «Dacă ajută, mănâncă-ți prânzul ca Terry Husk» sau, «Dacă ajută, culcă-te ca Terry și trezește-te ca Terry». «Dacă te ajută, cu ce se îmbracă Terry?». Astfel de mici detalii personale care doar provoacă o mică întrebare sau îți dau un răspuns. Și au devenit din ce în ce mai mari".

Când Law apare pe ecran, este ușor să uiți că privești un actor. În timp ce interpretarea sa captivantă este forța motrice din spatele acestei transformări, detaliile fizice - mustața și accentul american - adaugă un strat suplimentar de autenticitate.

Law nu și-a propus să „dispară" complet în rolul lui Husk. În schimb, el s-a concentrat asupra creării unei

LINIA DE FOC Law a produs și a jucat în filmul plasat în anii 1980, schimbându-și înfățișarea și accentul pentru a-l interpreta pe agentul FBI Terry Husk.

FOTO: VERTICAL

poveşti de fundal complete pentru personaj. Law nu numai că joacă în *The Order*, dar a jucat şi un rol cheie în spatele scenei, în calitate de producător, contribuind semnificativ la dezvoltarea scenariului.

Colaborând îndeaproape cu Kurzel şi cu scenaristul Zach Baylin, Law a ajutat la conturarea personalităţii şi istoriei lui Husk. Cu cât au aprofundat personajul, cu atât Husk a devenit mai distinct de propria identitate a lui Law.

„Husk se simţea foarte departe de mine şi nu a fost intenţia mea să dispară", a explicat el. „Dar cu cât am intrat mai mult în povestea lui, în fizicul său, în temperamentul său... Ştii, cu siguranţă, se simţea din ce în ce mai departe de persoana care sunt". Actorul premiat a mai spus pentru *Newsweek* că a subestimat faptul că a jucat un bărbat din acea perioadă.

„A fost o perioadă diferită. A fost un fel de timp mai misogin, condus de bărbaţi, în care un tip era un tip. În care se fuma, se bea", a spus el. „[Este] inacceptabil, dar făcea parte din genul de ADN al acelui tip de bărbat. Şi astfel, un fel de întruchipare a acestui lucru, cred, este ceea ce poate aţi văzut în ceea ce a preluat de la mine".

„[Kurzel] mi-a sugerat să simt cum ar fi să omor pe cineva... a vrut să construiesc această obsesie."

Starul din „Talentatul domn Ripley" a explicat că, deşi filmările la *The Order* nu au durat mult, el a fost incredibil de implicat datorită faptului că a produs filmul, dar şi pentru că a jucat în el. Din fericire pentru Law, el are o familie care îl susţine.

„Nu-mi amintesc să fi ieşit prea mult la aer în acea perioadă", a spus el. „Sunt destul de norocos să am o familie foarte înţelegătoare, care mă lasă să fac ce vreau atunci când am nevoie şi care încearcă să mă lase să-mi văd de treabă atunci când sunt la serviciu. Şi odată ce am terminat, ne-am simţit atât de bine în legătură cu ceea ce am filmat, încât am fost cu toţii capabili, cred, să plecăm epuizaţi şi mulţumiţi de treaba făcută".

Ceea ce l-a atras pe Law la acest rol a fost faptul că, deşi era vorba despre un eveniment care s-a petrecut în anii 1980, el a simţit că povestea are o mare relevanţă pentru climatul social şi politic de astăzi.

„Există ceva provocator, dar în cele din urmă fructuos în a spune poveşti. Este vorba despre a privi înapoi pentru a spune poveşti despre prezent", a spus el. „Şi apoi cum Justin a îmbrăţişat cu adevărat aspectul de gen al filmului. Faptul că este un film istoric, cu crime reale, dar este cumva pliat într-un gen thriller. Un fel de dramă cu şoarecele şi pisica. Aşa că m-am gândit, de asemenea, «Ei bine, acest lucru ar putea fi ciudat de palpitant, aproape distractiv». Şi ce mod de a transmite acest mesaj!".

➤**Billie Schwab Dunn** *este reporter de cultură pop şi divertisment la* Newsweek. *Contactaţi-o pe X @Billie_SD.* The Order *este acum în cinematografe.*

OPINIE

Lupta mea pentru egalitate și justiție

Va fi nevoie de mai mult decât știință pentru a pune capăt maladiei SIDA. Incluziunea, empatia și compasiunea sunt, de asemenea, esențiale.

de
ELTON JOHN

ÎN 2024, AM ASISTAT LA NOI descoperiri științifice incredibile care răspund încercării de a combate HIV, cu noi medicamente de prevenție cu acțiune prelungită, care oferă speranțe reale de a pune capăt transmiterii virusului.

În timp ce aceste progrese științifice probează tot ce este mai bun în umanitate, trăim vremuri în care tot ce este mai rău este scos la iveală. Vremuri în care dezumanizarea și suferința sunt frecvente și în care o viață este considerată mai importantă decât alta.

Aproximativ 9,3 milioane de persoane care trăiesc cu HIV nu primesc tratament. Grupurile marginalizate - comunitatea LGBTQ+, persoanele care consumă droguri, femeile și fetele - nu beneficiază de același acces la informații, medicamente și sprijin în domeniul sănătății, deoarece circumstanțele lor le fac cumva nedemne. În mod șocant, 44% din noile infecții cu HIV la nivel mondial sunt în rândul femeilor și fetelor. Riscul de a contracta HIV este de 23 de ori mai mare pentru homosexuali și alți bărbați care fac sex cu bărbați decât pentru persoanele din populația generală.

Inegalitatea ne amenință viitorul. Stigmatizarea și discriminarea, frica și neglijarea îndepărtează milioane de oameni de serviciile medicale vitale și împiedică eliminarea SIDA ca amenințare pentru sănătatea publică. Acest lucru este sfâșietor pentru mine, atât personal, cât și în calitate de fondator al Fundației Elton John SIDA.

Când am înființat Fundația, în 1992, nu existau medicamente care să schimbe regulile jocului, nici sprijin guvernamental - dar exista multă ură față de homosexuali și mult prea multă rușine față de SIDA. De atunci, am văzut salturi uriașe înainte. Testarea HIV eficientă, tratamentul, prevenția și medicamentele post-expunere, precum și fondurile pentru a extinde utilizarea acestora. Este vorba despre inițiative precum Planul bipartizan de urgență al președintelui Statelor Unite pentru com-

FOTO DIN STÂNGA: GREG GORMAN; GRASSROOT SOCCER

„Atât timp cât HIV este considerată o boală pentru «ceilalți», nu pentru așa-numiții «oameni decenți», SIDA nu va fi învinsă".

baterea SIDA (PEPFAR) și Fondul global multilateral pentru combaterea SIDA, tuberculozei și malariei. Acestea au ajutat zeci de milioane de persoane să aibă acces la îngrijiri vitale. Dar rușinea - ideea că persoanele afectate de HIV nu merită ajutorul nostru - persistă în mod agresiv.

Costul rușinii

Cunosc sentimentul de rușine și ceea ce poate face. Am crescut într-o epocă în care a fi homosexual era văzut ca un păcat. Deși nu mi-am ascuns niciodată sexualitatea, unul dintre motivele pentru care, chiar și în calitate de cântăreț și compozitor de succes, am devenit dependent de droguri a fost pentru că simțeam că nu sunt suficient de iubit. Dacă nu ar fi existat oameni care să mă vadă așa cum sunt, în loc să mă respingă din cauza homosexualității sau a dependenței mele, nu aș mai fi astăzi în viață.

Știm că sinuciderea, sănătatea mintală precară, abuzul de substanțe și riscul de infectare cu HIV sunt toate exacerbate de frică, ură și marginalizare. Când te gândești la milioanele de oameni care au fost dezumanizați de diferență și indiferență - oameni de știință, artiști, academicieni, scriitori, lideri de toate felurile - ale căror etichete i-au definit și, în cele din urmă, i-au distrus pe ei și darurile pe care le aveau de oferit - ai impresia că, în lume, ne sabotăm viitorul. Într-adevăr, un număr din ce în ce mai mare de „noi", așa cum ar fi oportun din punct de vedere politic să ne definim, devin „ei" pentru mulți dintre liderii noștri și unii dintre adepții lor. Într-o perioadă în care democrația însăși pare adesea să se clatine pe marginea prăpastiei, valorile democratice ale libertății, egalității și respectului reciproc sunt în mod sistematic contestate sau lăsate deoparte.

Trebuie să înlăturăm etichetele de „noi" și „ei", de „nevrednic" și „vrednic" din societățile noastre - etichete care duc boala în subteran.

Acesta este motivul pentru care activitatea Fundației Elton John SIDA se concentrează pe oamenii care sunt prea des lăsați în urmă. Lucrăm în unele dintre cele mai dificile țări și contexte, deoarece eliminarea SIDA ca amenințare la adresa sănătății publice depinde de accesul tuturor, oriunde.

Dar avem nevoie, de asemenea, ca guvernele din întreaga lume să investească în programe de prevenire, testare și îngrijire care pot menține oamenii în siguranță; să construiască sisteme de asistență medicală care nu discriminează și să investească și să împărtășească bogăția de noi tehnologii și tratamente care, în cele din urmă, pot pune capăt SIDA ca amenințare pentru sănătatea publică. Mai presus de toate, liderii trebuie să elimine legile care favorizează stigmatizarea și discriminarea, astfel încât să putem promova culturi care celebrează diferențele, nu le demonizează.

Amintirile lor sunt gravate în sufletul meu

În casa mea din Windsor există o capelă dedicată prietenilor pe care i-am pierdut din cauza SIDA; amintirile lor sunt gravate în sufletul meu. Și de la toți oamenii pe care i-am întâlnit în ultimele patru decenii, de la o tânără mamă dintr-un orășel sud-african, la un homosexual din Kiev, am învățat că, atâta timp cât HIV este considerată o boală pentru „ceilalți", nu pentru așa-numiții „oameni decenți", SIDA nu va fi învinsă.

Știința, medicina și tehnologia pot fi „ce" în eliminarea SIDA, dar incluziunea, empatia și compasiunea sunt „cum". Demonizarea oamenilor, transformarea lor în țapi ispășitori și înfricoșarea societății cu privire la ei se pretează la secrete și minciuni. Îmbrățișarea oamenilor pentru diferențele lor, recunoașterea faptului că toți avem o contribuție unică de adus și merităm să fim iubiți și salvați reprezintă o provocare mai mare în lumea de astăzi, dar, în cele din urmă, mai bogată și mai nobilă. Cu siguranță suntem pregătiți pentru această provocare?

➤ **Elton John** *este unul dintre cei mai bine vânduți muzicieni, este premiat cu EGOT și fondatorul Fundației Elton John împotriva SIDA. Acest articol a fost inclus în raportul UNAIDS de Ziua Mondială SIDA, care a fost lansat la 26 noiembrie. Pentru mai multe informații, vizitați unaids.org.*

CURAJ Elton John vizitează Grassroot Soccer în Cape Town, Africa de Sud, în 2010. Fundația sa de luptă împotriva SIDA lucrează adesea cu grupuri marginalizate în țări și contexte dificile.

ȘTIINȚĂ

Misterul pisicii roșcate a fost deșlușit

Genetica din spatele culorii vibrant portocalii din blana felinelor este în sfârșit confirmată după 112 ani.

de **TOM HOWARTH**

TIMP DE MAI BINE DE UN SECOL, secretele genetice din spatele blăniivibrant portocalii a felinelor roșcate și a modelelor complicate ale pisicilor cu așa numita „carapace de broască țestoasă" au nedumerit oamenii de știință și pasionații de aceste animale deopotrivă.

Acum, două studii au identificat, în sfârșit, cheia genetică a acestui mister, rezolvând o enigmă teoretizată pentru prima dată în 1912. Studiile, realizate independent de echipe de cercetători japonezi și americani, au identificat gena responsabilă de colorarea blănii portocalii la pisici: ARHGAP36, supranumită informal gena „portocalie".

Această descoperire nu numai că dovedește o ipoteză veche de 112 ani, dar pune în lumină și o nouă cale biologică implicată în pigmentare.

În 1912, geneticianul american Clarence Cook Little a propus o idee vizionară care leagă moștenirea culorii blănii la pisici de cromozomul X.

Teoria sa sugera că această culoare portocalie a blănii era controlată de o variantă a cromozomului X, explicând de ce pisicile roșcate sunt în majoritate masculine și de ce felinele cu „carapace de broască țestoasă", cu blana lor amestecată de portocaliu și neportocaliu, sunt aproape întotdeauna femele.

Ipoteza lui Little prezicea că masculii, având un singur cromozom X (XY), puteau fi complet portocalii sau non-portocalii, în timp ce femelele (XX) puteau moșteni câte o variantă din fiecare, rezultând modelul tortoiseshell.

De asemenea, el a calculat că femelele roșcate, având nevoie de două variante portocalii, ar fi relativ rare.

„Masculii cu «carapace de broască țestoasă» și calico apar uneori, dar, de obicei, acest lucru se datorează unei anomalii a numărului de cromozomi sexuali, cum ar fi prea mulți cromozomi X (XXY), care cauzează, de asemenea, sterilitate", au scris recent oamenii de știință de la Universitatea din Sydney și de la Universitatea Missouri din Columbia, într-un articol despre rezultatele publicate în *The Conversation*.

Dacă urmărim pe repede-înainte până astăzi, cercetătorii au identificat ARHGAP36 ca fiind gena portocalie.

O mutație de deleție în această genă, au descoperit ei, afectează modul în care proteina asociată acesteia funcționează în timpul dezvoltării foliculului pilos. În zonele portocalii ale blănii unei pisici, gena rămâne activă în mod persistent, în timp ce în zonele neportocalii este în mare parte dezactivată.

Această mutație, deși nu modifică proteina în sine, perturbă locul de activitate al acesteia, rezultând pigmentarea portocalie distinctivă.

„Studiul culorii blănii ne permite să învățăm cum comunică celulele, deoarece decizia unei celule pigmentare de a produce pigment deschis sau închis la culoare este influențată de semnalele de la celulele vecine", a declarat pentru *Newsweek* Christopher Kaelin, autorul principal al studiului american .

„Răspunsul la întrebarea de ce unele pisici sunt portocalii era garantat că ne va spune ceva nou despre modul în care comunică celulele, dar, desigur, eram curioși și de ce există pisici calico, dar nu câini sau oi calico".

Un alt coautor al studiului american, Kelly McGowan, a declarat pentru *Newsweek* că multe animale au variații de culoare portocalie, dar că pisicile sunt unice și merită studiate.

„Multe specii domestice - câini, oi, vite, cai și iepuri - au variante de culoare

FOTO VIKTORIYA SKORIKOVA/GETTY; PATRICK PLEUL/PICTURE-ALLIANCE/DPA/AP; PROFESSOR25/GETTY; ALEX

portocalii, care sunt cauzate de mutații ale uneia dintre cele două gene", a declarat McGowan.

„Pisica portocalie este o excepție fascinantă de la această regulă, în care mutația este legată de sex. Munca noastră oferă o explicație pentru motivul pentru care pisicile portocalii sunt un fel de unicorn genetic".

Ea a adăugat: „Am descoperit că mutația portocalie face ca o genă specifică să fie activată numai în celulele pigmentare. Niciun alt tip de celule nu pare să fie afectat. De fapt, în urmă cu câțiva ani, un alt grup de cercetare a raportat că activarea aceleiași gene într-un tip diferit de celule a fost cauza unei afecțiuni devastatoare și, în cele din urmă fatale, în care țesuturile moi (mușchi, tendoane și ligamente) ale unui pacient uman au fost transformate treptat în oase. Așadar, contextul în care această genă este activat poate duce la consecințe dramatic diferite".

Pisicile portocalii există de milenii. Dovezi ale felinelor roșcate pot fi văzute în arta funerară egipteană, iar unele pisici mumificate par să fi avut blănuri roșcate.

În ciuda omniprezenței lor în cultura pop de astăzi - de la Garfield, la Harry Potter - portocaliul rămâne una dintre cele mai rare culori de blană din lumea felinelor.

„Multe specii domestice au variante de culoare asemănătoare portocaliului... cauzate de mutații ale uneia dintre cele două gene. Pisica portocalie este [o] excepție... un fel de unicorn genetic".

BIOLOGIE Oamenii de știință au descoperit de ce pisicile roșcate sunt în majoritate masculine, iar felinele cu „carapace de broască țestoasă" și calico sunt predominant femele

Identificarea genei portocalii nu numai că dovedește previziunile lui Little, dar dezvăluie și o cale complet nouă în biologia pigmenților.

ARHGAP36 era cunoscută anterior pentru rolul său în dezvoltarea foliculului pilos, dar implicarea sa în pigmentare a fost o descoperire nouă.

„Chiar dacă mai sunt multe de descoperit, pisicile roșcate și stăpânii lor din întreaga lume se pot bucura - baza genetică a culorii distinctive a blănii lor a fost în sfârșit descoperită, la mai mult de 110 ani după ce a fost propusă pentru prima dată", au scris oamenii de știință.

Ambele studii urmează să fie revizuite și sunt disponibile pe serverul bioRxiv.

Cât despre ce urmează, Hiroyuki Sasaki, coautor al studiului japonez, a declarat pentru *Newsweek* că „următoarea întrebare evidentă este când și unde a apărut variația genetică și cum s-a răspândit, deoarece munca noastră a arătat că această variație este comună la pisicile cu colorație portocalie din întreaga lume".

Kaelin a declarat pentru *Newsweek* că speră să descopere și alte mistere din jurul modelelor feline.

„Pisicile sunt un model excelent pentru studierea modului în care se formează tiparele", a spus el. „În acest studiu ne-am concentrat pe modelele calico, dar suntem, de asemenea, fascinați de modele mai stereotipe - pete, dungi și rozete - care sunt emblematice pentru pisici și rudele lor sălbatice".

➤ **Tom Howarth** *este reporter științific la* Newsweek. *Contactați-l prin e-mail la t.howarth@newsweek.com*

AI

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

CES 2025

„Gadgeturile cu volan“ și AI, vedetele „Revelionului Tehnologiilor“

Ca în fiecare an, „Revelionul Tehnologiilor“ are loc în Las Vegas, la Consumer Electronics Show (CES), cel mai important salon de tehnologie din lume. Ediția 2025 s-a desfășurat între 7 și 10 ianuarie, iar „gadgeturile cu volan“ și Inteligența Artificială (AI) au fost principalele vedete. – *Răzvan Scăeșteanu*

Cu „trenul AI în toate" care a părăsit deja gara, CES 2025 s-a concentrat mai mult pe dovedirea modului în care aceasta poate fi integrată fără probleme (și fără să ne enerveze) în viața noastră. Rezistența pare inutilă. Aspiratoarele au inteligență artificială pentru detectarea obiectelor și a prafului. Pernele au AI pentru detectarea sforăitului și combatarea acestuia. Periuțele de dinți au „antrenori" AI care dau sfaturi despre cum să vă spălați mai eficient pe dinți. Mașinile au asistenți vocali cu inteligență artificială, oglinzile au scanare biometrică cu inteligență artificială, hrănitoarele pentru păsări au inteligență artificială. Și nici n-am ajuns la avalanșa de roboți cu inteligență artificială... De la cei drăguți, până la prietena umanoidă Aria, de la Realbotix, care arată ca o versiune Disney Imagineer a unui supermodel suedez.

Gadget-urile AI prezentate la CES 2025 au arătat și faptul că s-a ajuns în punctul în care inteligența artificială poate fi aproape imperceptibilă. Gândiți-vă că puteți efectua apeluri clare prin intermediul celor mai recente căști JBL datorită algoritmului AI încorporat sau că puteți să urmăriți serialele preferate cu noile televizoare Hisense strălucitor de colorate care optimizează în liniște calitatea imaginii și a sunetului în timp real. Președintele Hisense America, David Gold, a și declarat la CES 2025 că, „atunci când inteligența artificială este bine pusă la punct, nu o observi. Pur și simplu face viața mai bună". De asemenea, la „Revelionul Tehnologiei" din Vegas au fost dezvăluite actualizări ale cipurilor de la Intel și AMD care au aduc o durată de viață a bateriei mai lungă.

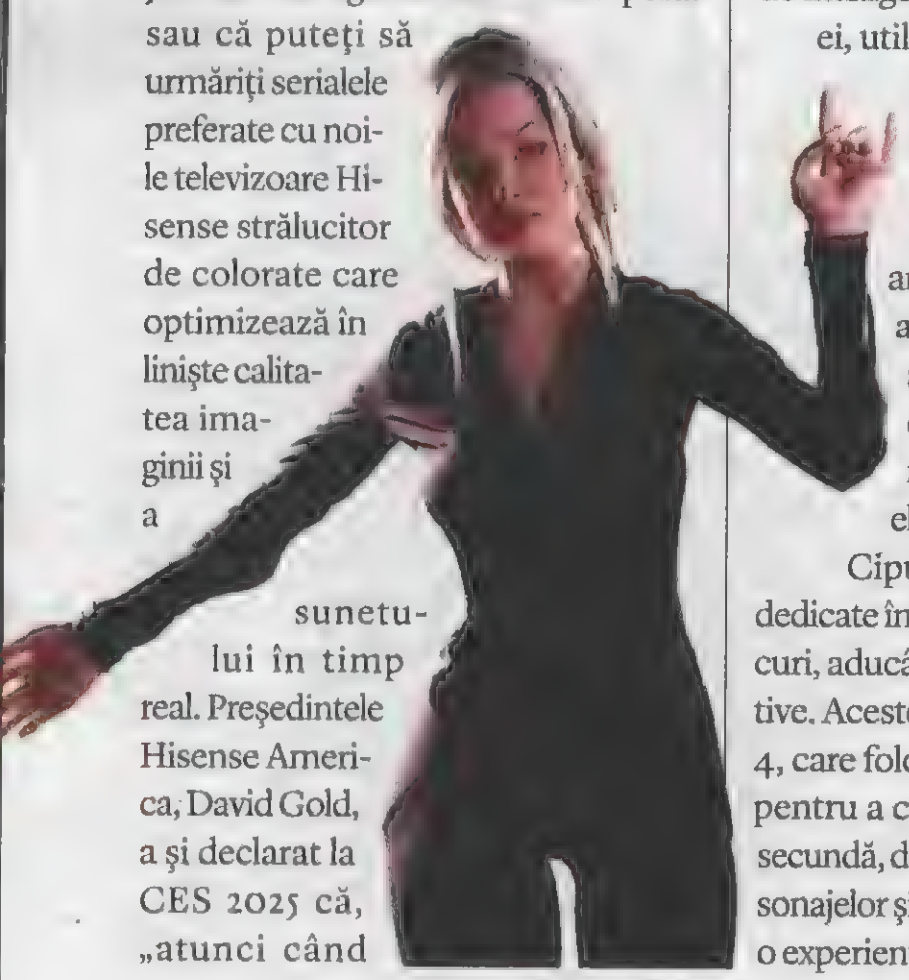

Samsung și LG au încheiat parteneriate cu Microsoft pentru a aduce integrarea Copilot fără probleme pe ecranele mici.

Iar ochelarii inteligenți Halliday Smart Glasses au stabilit noul standard pentru ochelarii inteligenți AI. Dispunând de un afișaj de dimensiuni mici, care proiectează informații pe lentile în loc de tehnologie de ghidare a undelor, aceștia urmează exemplul succesului Ray-Ban Meta, arătând pur și simplu ca niște ochelari tradiționali, mai degrabă decât ca ochelarii de tocilar.

Nou vis pentru gameri, de la Nvidia

Nvidia a dezvăluit, la CES Las Vegas, noile sale cipuri GeForce RTX 50-series pentru PC-uri și laptopuri, construite pe arhitectura Blackwell, aceeași care alimentează cele mai rapide procesoare de inteligență artificială ale companiei, utilizate în servere și centre de date. Prețurile ajung până la 2.000 $.

În cadrul unei prezentări, CEO-ul Nvidia, Jensen Huang, a subliniat performanța acestor cipuri: "Imaginați-vă, aveți această placă grafică incredibilă, Blackwell, o micșorez și o integrez aici," a spus el, ținând în mână un laptop.

Cipurile din seria RTX 50 sunt dedicate în principal pasionaților de jocuri, aducând îmbunătățiri semnificative. Acestea vor include funcția DLSS 4, care folosește inteligența artificială pentru a crește numărul de cadre pe secundă, detalii mai clare ale fețelor personajelor și rezoluții mai ridicate pentru o experiență grafică superioară.

Cipul RTX 5090, de exemplu, este de două ori mai rapid decât predecesorul său, RTX 4090. Nvidia susține că aceste cipuri nu sunt doar pentru jocuri, ci sunt optimizate și pentru rularea modelelor AI avansate, inclusiv generarea de imagini și limbaj natural, dezvoltate de companii precum Meta, Mistral și Stability AI.

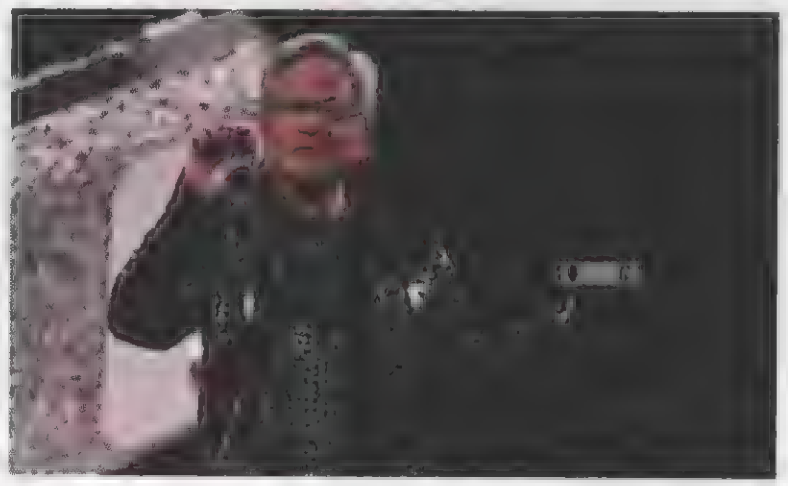

LiberLive C1 – Chitara viitorului, fără corzi

La prima vedere, chitara inteligentă unibody C1 Stringless Smart Guitar de la LiberLive pare chitara viitorului. Dar este mult mai mult decât atât. Va transforma modul în care cântă atât începătorii, cât și profesioniștii.

Nu numai că instrumentul nu are coarde, dar încorporează o mașină de tobe, o linie de bas și un cip Micro DAW pentru orice sunete instrumentale pe care vi le puteți imagina, promițând o experiență solo mai distractivă ca niciodată.

LiberLive C1 se distinge, de asemenea, de alte platforme de învățare a instrumentelor printr-o aplicație integrată

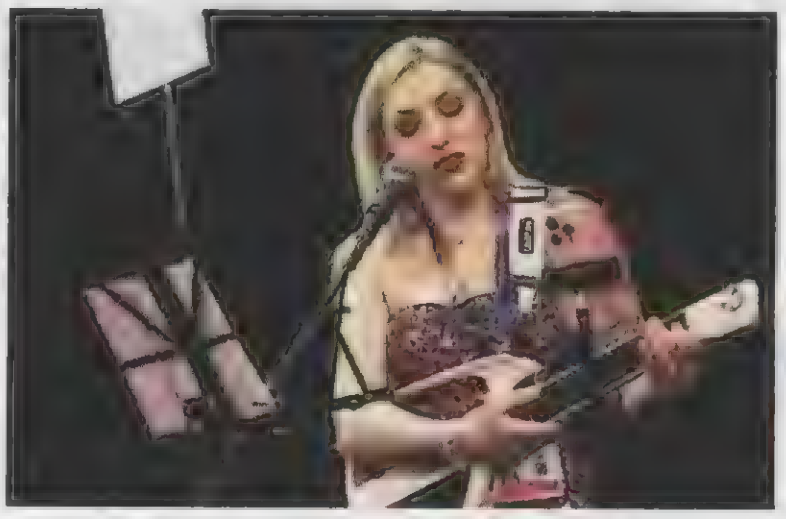

pentru corzi personalizate. Iar sistemul de difuzoare de înaltă fidelitate al chitarei promite tonuri acustice autentice de fiecare dată.

Roborock Saros Z70 – Robo-aspiratorul cu „mână" care strânge șosetele rătăcite

Robo-aspiratorul hibrid Saros Z70 de la Roborock, care aspiră praful și dă și cu mopul, șterge pe jos cu concurența, datorită unui braț mecanic ingenios care poate detecta, ridica și pune deoparte, de exemplu, șosetele sau șervețelele rătăcite. „Mâna" lui Saros Z70 nu doar detectează obiectele cu ajutorul unei camere cu

inteligență artificială, ci le poate duce și le plasa ușor acolo unde doriți (cum ar fi coșul de rufe murdare). Făcând trecerea de la tehnica de evitare a obiectelor la îndepărtarea obiectelor, Roborock a ridicat astfel ștacheta pentru o nouă generație sisteme de curățenie pentru casă. Costă în jur de 2.000 $ în SUA.

Jackery Solar Roof – Țigla panou solar

Acoperișul solar Jackery este o alternativă atractivă la panourile solare tradiționale prin simpla valoare estetică, fiind practic imposibil de distins de țiglele obișnuite de teracotă. Acesta poate fi îmbinat cu acoperișul existent, integrându-se în el, în timp ce funcționează cu o eficiență de conversie a celulelor de 25% - unele dintre cele mai eficiente celule solare.

Având în vedere creșterea continuă a prețurilor la energie, acoperișul solar oferă o modalitate de a reduce cheltuielile fără a sacrifica stilul casei.

Craft Gen 3 Beer Brewer – Micro-fabrica de bere de uz casnic

Pentru pasionații de bere IPA, la CES 2025 a fost lansat Craft Gen 3, o micro-fabrică de bere de uz casnic. Aparatul poate produce 6 litri de bere în trei până la 30 de zile. Mai mult, datorită tehnologiei de încălzire/răcire, gadgetul realizat de Exobrew poate produce o mare varietate de stiluri de bere și chiar și cidru, folosind ingrediente proaspete.

Sunt oferite o serie de rețete testate de bere/cifru, dar aparatul permite utilizatorului să și experimenteze propriile combinații. Costă circa 1.800 $ în SUA.

Figo – Frigiderul care și gătește

Figo, un mini-frigider care și gătește a fost unul dintre cele mai neobișnuite gadgeturi lansate la CES 2025. Dispozitivul combină tehnologia de gătire „sous-vide", sau gătitul de precizie, cu refrigerarea avansată, permițând utilizatorilor să programeze feluri de mâncare care se prepară singure.

Dezvoltat de Eatfigo, gadgetul își propune să revoluționeze gătitul la domiciliu prin integrarea tehnologiei avansate cu alimentația sănătoasă.

„Misiunea noastră la Eatfigo este să redefinim comoditatea gătitului sănătos acasă", a declarat Robert Nappi, fondator și CEO al Eatfigo.

„Înțelegem provocările de a menține o dietă nutritivă în contextul unui stil de viață alert și ocupat.

Cu ajutorul aparatului nostru, utilizatorii se pot bucura de mâncăruri delicioase, gătite acasă, fără pregătirea care consumă mult timp", a adăugat acesta.

BMW reinventează panoul de bord pentru șofer

Noul pano de bord al BMW are Panoramic Vision, display central cu touchscreen, Head-Up Display 3D și volan multifuncțional, cu comenzi sensibile la atingere iluminate, cu feedback haptic și acustic.

Constructorul bavarez de mașini premium sport a prezentat la CES 2025 conceptul BMW Panoramic iDrive, care reinventează panoul de bord și încearcă să stabilească noi standarde pentru experiența în automobil, cu un accent clar pe orientarea către șofer, siguranță și personalizare.

„Tehnologia înaltă întâlnește operarea extrem de intuitivă. Un sfert de secol de muncă de pionierat și de leadership tehnologic în conceptele de operare a fost canalizat în noul BMW Panoramic iDrive (...). Bazele sunt furnizate de noul BMW Operating System X. Cu acest progres, oferim unuia dintre cele mai bune și mai cuprinzătoare sisteme de infotainment din lume o capacitate și mai mare și stabilim încă o dată punctul de referință al industriei în ceea ce privește interacțiunea multimodală.

Începând cu primul model Neue Klasse produs în serie la sfârșitul aces-

tui an, noul BMW Panoramic iDrive va face parte integrantă din toate modelele BMW viitoare", a declarat Frank Weber, membru al Consiliului de Administrație al BMW AG, responsabil pentru Dezvoltare.

BMW Panoramic iDrive se bazează pe 4 elemente centrale. Există însă, încă, manete fizice pentru semnalizare și ștergătoare:

1. **BMW Panoramic Vision** - un concept de Head-Up Display dezvoltat de BMW pentru proiectarea de conținut - reflectă informațiile vizibile pe un fel de bandă neagră imprimată în secțiunea inferioară a parbrizului, între montanții „A" ai mașinii. Aceste informații proiectate sunt vizibile pentru toți ocupanții.

Cele mai importante informații de conducere sunt proiectate direct în câmpul vizual al conducătorului auto pe partea stângă a BMW Panoramic Vision (la automobilele cu volan pe stânga), deasupra volanului. Șoferul poate personaliza conținutul din zonele centrală și dreaptă ale BMW Panoramic Vision prin intermediul afișajului central. Integrarea BMW Panoramic Vision creează un efect 3D pentru șofer și pasageri.

2. **BMW 3D Head-Up Display** (dotare opțională) afișează informații integrate de navigație și conducere automată deasupra BMW Panoramic Vision, direct în câmpul vizual al șoferului. Conținutul afișat de Panoramic Vision și 3D Head-Up Display este prezentat într-un mod bine coordonat.

Nivelul de inovație atins de cele două tehnologii Head-Up Display este subliniat de mai multe cereri de brevete ale BMW Group rezultate din dezvoltarea acestor tehnologii de proiecție.

3. **Display central cu tehnologie matrix backlight** - structura familiară și actualizată a meniului cu QuickSelect asigură operarea optimă a funcțiilor și conținutului prin atingere. Utilizarea este foarte ușoară și convenabilă, deoarece afișajul cu design liber este amplasat aproape de volan, într-o poziție ergonomică ideală.

Conținutul selectat (widget-uri) poate fi transferat în BMW Panoramic Vision cu o simplă atingere pe afișajul central. Sunt posibile până la șase widget-uri și acestea pot fi aranjate după cum se dorește în BMW Panoramic Vision.

4. Nou **volan multifuncțional** - utilizează abordarea shy-tech a BMW, prin care butoanele relevante sunt iluminate pentru a evidenția funcțiile disponibile. Volanul servește drept control fizic principal, iar butoanele sale oferă feedback haptic activ. Butoanele au o suprafață bine gândită, în relief, ceea ce le face extrem de ușor de localizat și înseamnă că șoferul le poate apăsa fără a fi nevoit să își abată privirea de la drum.

Dispunerea butoanelor urmează principiul familiar conform căruia funcțiile de asistență a șoferului sunt poziționate pe partea stângă a volanului, iar funcțiile de control al conținutului pe partea dreaptă. Combinația acestor patru elemente reinterpretează obișnuita abordare BMW „mâinile pe volan, ochii pe drum", prin care BMW stabilește un punct de referință pentru concentrarea asupra conducătorului auto și prezintă o formă unică de operare intuitivă, ușor de utilizat și optimizată ergonomic.

Hyundai Mobis – Primul parbriz holografic

Una dintre cele mai impresionante inovații auto de la ediția din acest an a CES a fost oferită de constructorul sud-coreean Hyundai Mobis, care a dezvăluit în premieră mondială Holo-

graphic Windshield Display (HWD) – parbrizul holografic. HWD nu este un alt fel de Head-Up Display. Se întinde pe întregul parbriz, folosind proiectoare ascunse sub planșa de bord în combinație cu un „film" special încorporat cu un element optic holografic (HOE) în parbrizul însuși.

Potrivit Hyundai Mobis, parbrizul holografic „utilizează principiul difracției luminii pentru a proiecta imagini și videoclipuri direct în ochii privitorului".

Așa cum a fost demonstrat pe un SUV Kia EV9 la CES, șoferul și pasagerii pot urmări informații precum datele de condus, navigația și listele de redare a muzicii proiectate pe secțiunea inferioară a noului tip de parbriz, rezultând ceea ce compania descrie ca fiind o „experiență mai intuitivă și imersivă" pentru ocupanți.

Totodată, HWD aduce și o serie de beneficii față de Head-Up-urile „clasice". De pildă, tehnologia oferă imagini mai luminoase și mai colorate decât afișajele Head-Up convenționale, ceea ce înseamnă imagini clare în interiorul mașinii indiferent cât de însorit este afară, în timp ce transparența normală a unui parbriz este păstrată.

În plus, datorită unghiurilor de proiecție a imaginilor, este posibil, de exemplu, ca șoferul și pasagerul de pe scaunul din față să vadă conținuturi diferite care sunt vizibile numai pentru ei.

Tehnologia a fost dezvoltată în tandem cu compania germană de optică ZEISS și este încă în curs de perfecționare, finalizarea pre-dezvoltării fiind prevăzută pentru anul viitor, iar producția de masă, pentru 2027.

Prima mașină Sony - Afeela 1

Gigantul high-tech Sony intră pe piața mașinilor electrice, cu ajutorul Honda, după ce a cochetat cu ideea încă din 2020. Sony Honda Mobility a lansat la CES 2025 modelul Afeela 1. Are 4,9 metri lungime, concurând de pildă cu Tesla Model S sau BMW i5, și un preț de la 89.900 $.

Dacă, până nu cu mult timp în urmă, doar constructorii auto cu vaste cunoștințe, acumulate în zeci de ani, dezvoltau platforme tehnice și modele reușite – chiar și așa au existat și există nereușite –, mașinile electrice au deschis „Cutia Pandorei.

Primul „smartphone cu 4 roți" ar fi trebuit să fie Apple. Ideea Apple Car s-a născut încă din 2008, de pe vremea genialului Steve Jobs. Dar a venit în 2024, de la chinezii de la Xiaomi. Iar, acum, la CES 2025, a intrat în scenă și Sony.

Afeela 1, prima mașină electrică Sony Honda Mobility, are o lungime de 4,9 metri, concurând, de exemplu, cu Tesla Model S sau BMW i5.

Modelul este animat de două motoare electrice de 259 cai putere, câte unul pe fiecare punte, și o baterie de înaltă tensiune cu o capacitate de 91 kWh. Oficial, conform standardelor din SUA, Afeela 1 va oferi o autonomie de până la 482 km. Afeela 1 poate fi comandată în două versiuni: Origin, de la 89.900 $, și Signature, de la 102.900 $.

Honda – Un pas hotărât către baterii

Constructorul auto nipon Honda, care până în prezent s-a manifestat timid în era mobilității electrice, cu citadina retro-futuristă Honda E, a prezentat în premieră mondială la CES 2025 două prototipuri de mașini electrice - Honda 0 Saloon și Honda 0 SUV - reprezentând două modele din seria Honda 0 care vor fi introduse pe piețele globale din 2026.

De asemenea, compania a prezentat sistemul său original de operare a vehiculelor (OS), ASIMO OS, care va fi aplicat seriei sale globale de vehicule electrice.

Honda 0 Saloon, modelul „sedan" al seriei Honda 0, se va baza pe arhitectura EV dedicată nou dezvoltată și va dispune de o serie de tehnologii de ultimă generație care încorporează abordarea de dezvoltare „Thin, Light and Wise". Designul aduce însă cu cel al unui Lamborghini Countach reinterpretat.

Honda 0 SUV are la bază conceptul Space-Hub prezentat la CES 2024. Prin aplicarea abordării „Thin, Light, and Wise" la un SUV, spațiul interior a fost mărit mult, iar habitaclul oferă un câmp vizual excepțional de clar și nerestricționat, cu o mare flexibilitate. Varietatea de tehnologii de ultimă generație îmbarcată la bordul SUV-ului Honda 0 include sisteme de control de înaltă precizie care estimează și reglează în timp real dinamica mașinii pe diferite suprafețe de drum.

Acestea se bazează pe senzori giroscopici 3D, tehnologie pe care Honda a acumulat-o prin dezvoltarea tehnologiilor în lumea roboților (Asimo).

A fost lansat pe piață primul computer Apple Macintosh

24 IANUARIE 1984. APPLE A LANSAT MACINTOSH, PRIMUL COMPUTER personal cu interfață grafică și mouse la 24 ianuarie 1984. Înainte de lansarea „Mac-ului", în data de 24 ianuarie 1984, computerele erau stații de lucru comandate de un text redactat într-un limbaj greu de folosit pentru cei care nu erau programatori software. Noul aparat Apple a schimbat acest lucru și a deschis calea utilizării computerului de către publicul larg, grație unei „interfețe grafice cu utilizatorul", care permite apăsarea unor „icon-uri" cu ajutorul unui „mouse", un aparat inventat în anii 1960 de un inginer de la institutul Stanford Research, Doug Engelbart. Lansarea primului Macintosh a avut loc la Flint Center din Cupertino, California. Prezentarea a fost condusă de către Steve Jobs, cofondatorul Apple, care a prezentat Macintosh-ul ca pe un computer „revoluționar și magic". Momentul culminant al prezentării a fost spotul publicitar „1984" care a devenit iconic. Acesta a fost regizat de Ridley Scott și a fost inspirat de romanul lui George Orwell, „1984". Spotul prezenta o imagine distopică a unei societăți controlate de un regim autoritar, iar Macintosh-ul era prezentat ca o unealtă pentru a elibera oamenii de sub controlul acestui regim. Acest spot publicitar a captat atenția întregii lumi și a generat un interes enorm pentru lansarea Macintosh-ului. După prezentare, Macintosh a fost disponibil pentru vânzare la prețul de 2.495 de dolari. Primul computer Apple Macintosh avea capacitatea de 128k, un procesor Motorola MC68000, viteză de 8 MHz, ROM – 64 kB, Maximum RAM – 128 kB.

Ianuarie – Februarie 2025

Răscoala din 1907

8 februarie 1907. În primăvara anului 1907, pe moșiile ținute în arendă de frații Fischer, la Flămânzi, județul Botoșani, izbucnea ultima mare răscoală țărănească din Europa. În doar câteva luni, focul răscoalei s-a întins în toată țara, fiind înregistrate izbucniri violente la adresa moșierilor, distrugeri și atacuri. În cele din urmă, Guvernul de la acea vreme a trimis armata pentru potolirea răscoalei, înăbușind-o sângeros în câteva locuri, inclusiv cu folosirea artileriei.

A fost inventată seringa

13 februarie 1853. Charles Gabriel Pravaz (1791 - 1853) a fost un medic ortoped și chirurg francez care a inventat seringa modernă. Cu toate că conceptul seringii datează de la Galen, forma ei modernă apare în secolul cincisprezece în Italia, a fost nevoie de secole pentru ca ea să adopte forma actuală.
Câteva contribuții in acest domeniu au adus și Christopher Wren și Robert Boyle. De asemenea, popularizarea seringii a făcut-o mai mult un alt chirurg francez - L. Behier.

A fost inaugurat Ateneul Român

14 februarie 1888. Clădirea, care este realizată într-o combinație de stil neoclasic cu stil eclectic, a fost construită între 1886 și 1888, la inițiativa lui Constantin Esarcu, după planurile arhitectului francez Albert Galleron. Ateneul Român a fost ridicat în Grădina Episcopiei, teren ce aparținea familiei Văcărești lor. Mulți contemporani au criticat amplasamentul, pentru că locul ales era socotit ca fiind prea departe de centrul orașului și foarte greu de ajuns, mai ales iarna.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

ROMÂNIA

Newsweek

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025